Landspecifieke richtsnoeren

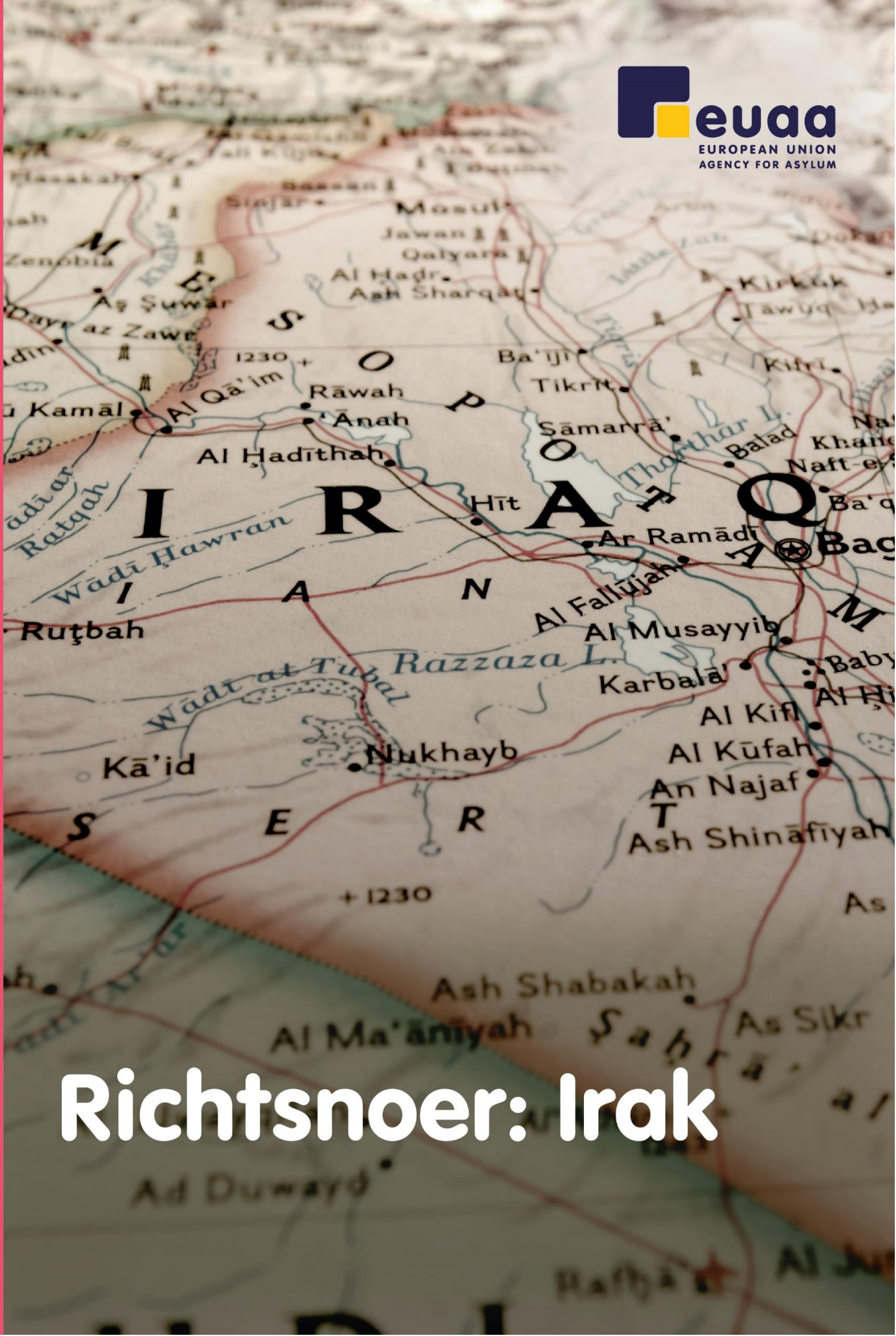

Richtsnoer: Irak

juni 2022

EUROPEAN UNION
AGENCY FOR ASYLUM

Richtsnoer: Irak

juni 2022

Manuscript voltooid in mei 2022.

Noch het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA) zelf, noch enige persoon die optreedt namens het EUAA, is verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de informatie in deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2022.

PDF ISBN 978-92-9400-515-1 doi: 10.2847/983502 BZ-04-22-000-NL-N

© Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA), 2022

Foto op de omslag: Kaart van Irak en omgeving, gedesatureerd op basis van het origineel, © iStock (fotograaf: Romanista), 13 juli 2021

Overname is toegestaan, mits de bron wordt vermeld. Voor gebruik of overname van foto's of andere materialen die niet onder het auteursrecht van het EUAA vallen, moet u rechtstreeks toestemming vragen aan de houders van het desbetreffende auteursrecht.

Inhoudsopgave

Inleiding **5**
Algemene opmerkingen **11**
Actoren van vervolging of ernstige schade **13**
Vluchtelingenstatus: richtsnoeren voor bepaalde profielen **17**
Voorafgaande opmerkingen 17
Profielen 18
Subsidiaire bescherming **41**
Artikel 15, punt a), KR 41
Artikel 15, punt b), KR 42
Artikel 15, punt c), KR 44
Actoren van bescherming **49**
Binnenlands vluchtalternatief **51**
Deel van het land 51
Veiligheid 52
Reizen en toegang 54
Redelijkheid van vestiging 55
Uitsluiting **58**
Misdrijven tegen de vrede, oorlogsmisdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid 60
Ernstige (niet-politieke) misdrijven 61
Handelingen die in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties 61
Gevaren voor de gemeenschap of de veiligheid van de lidstaat 62
Afkortingen **63**

Inleiding

Dit richtsnoer bevat een samenvatting van de conclusies van de gemeenschappelijke analyse inzake Irak en dient in samenhang daarmee te worden gelezen. Het volledige dossier "Landspecifieke richtsnoeren: Irak" is te vinden op https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022.

De landspecifieke richtsnoeren worden ontwikkeld in overeenstemming met artikel 11 van de oprichtingsverordening van het EUAA, Verordening (EU) 2021/2303[1]. Ze geven de gemeenschappelijke beoordeling van de situatie in het land van herkomst door hoge beleidsambtenaren van de EU-lidstaten weer, in overeenstemming met de huidige EU-wetgeving en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU).

Deze richtsnoeren ontslaan de lidstaten niet van hun plicht om het onderzoek naar verzoeken om internationale bescherming individueel, objectief en onpartijdig te verrichten. Ieder besluit dient te worden genomen op basis van de individuele omstandigheden van de verzoeker en de situatie in Irak op het moment van het besluit op grond van nauwkeurige en actuele informatie over het land, die is verzameld uit verschillende relevante bronnen (artikel 10 van de asielprocedurerichtlijn).

De analyse en richtsnoeren die in dit document worden gegeven, zijn niet limitatief .

Waartoe dienen landspecifieke richtsnoeren?

Landspecifieke richtsnoeren zijn bedoeld als instrument voor beleidsmakers en besluitvormers in het kader van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (*Common European Asylum System* – CEAS). Ze dienen als hulpmiddel bij het onderzoek van verzoeken om internationale bescherming door verzoekers uit Irak, en om de besluitvormingsprocedures in de verschillende lidstaten zoveel mogelijk te stroomlijnen.

Op 21 april 2016 heeft de Raad van de Europese Unie ingestemd met de oprichting van een beleidsnetwerk op hoog niveau waaraan alle lidstaten bijdragen en dat gecoördineerd wordt door het Asielagentschap van de Europese Unie (EUAA). De taak van dit netwerk bestaat erin

[1] Verordening (EU) 2021/2303 van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2021 inzake het Asielagentschap van de Europese Unie en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 439/2010, beschikbaar op https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj.

een gezamenlijke beoordeling en interpretatie te geven van de situatie in de belangrijkste landen van herkomst[2]. Het netwerk ondersteunt beleidsontwikkeling op EU-niveau op basis van gemeenschappelijke informatie over landen van herkomst (*country of origin information* – COI), door dergelijke informatie gezamenlijk te interpreteren in het licht van het acquis inzake asiel en waar van toepassing rekening te houden met de inhoud van het instructiemateriaal en de praktische gidsen van het EUAA. De ontwikkeling van gemeenschappelijke analyses en richtsnoeren is ook als een belangrijk thema opgenomen in het nieuwe mandaat van het EUAA en wordt op dit moment geregeld in artikel 11 van de EUAA-verordening.

Wat staat er in het richtsnoer?

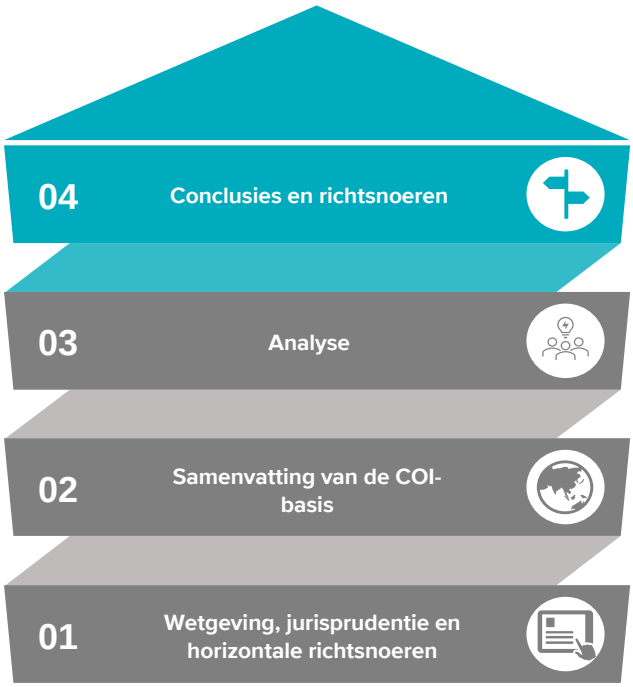

Het landenrichtsnoer vat de **conclusies** van de gemeenschappelijke analyse samen in een lichte, gebruiksvriendelijke vorm, en biedt daarmee praktische richtsnoeren voor de analyse van een individueel dossier. Het is de "samenvatting" van de volledige "Landspecifieke richtsnoeren: Irak".

In de volledige "Landspecifieke richtsnoeren: Irak" vindt u ook een tweede, uitgebreider gedeelte – de **gemeenschappelijke analyse**. In de gemeenschappelijke analyse worden de volgens de wetgeving, jurisprudentie en horizontale richtsnoeren relevante aspecten gedefinieerd, wordt de op grond van de beschikbare COI relevante feitelijke grondslag samengevat en wordt de situatie in de respectieve landen van herkomst dienovereenkomstig geanalyseerd.

De gemeenschappelijke analyse is beschikbaar op https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022.

In dit landenrichtsnoer vindt u steeds links naar het desbetreffende deel van de gemeenschappelijke analyse (in het Engels).

[2] Raad van de Europese Unie, resultaten van de 3 461e Raadszitting, 21 april 2016, 8065/16, te vinden op http://www.consilium.europa.eu/media/22682/st08065en16.pdf.

Wat is de reikwijdte van deze actualisering?

De huidige versie van de richtsnoeren actualiseert en vervangt de “Landspecifieke richtsnoeren: Irak” (januari 2021).

Deze actualisering is voornamelijk gericht op de hoofdstukken over subsidiaire bescherming (artikel 15, punt c), KR) en het binnenlands vluchtalternatief, alsook op de mogelijke behoefte aan bescherming door de vluchtelingenstatus voor de volgende profielen: personen met (vermeende) banden met Islamitische Staat in Irak en de Levant (Da’esh); soennitische Arabieren; mensenrechtenactivisten, leden van de politieke oppositie en demonstranten; journalisten en vertegenwoordigers van de media; personen die (zouden) samenwerken met westerse strijdkrachten, organisaties of bedrijven; personen van wie men meent dat zij buiten de ethische grenzen treden; personen van wie men meent dat zij zich aan godslastering en/of afvalligheid schuldig gemaakt hebben; religieuze en etnische minderheden en staatlozen; vrouwen, en personen die betrokken zijn bij en getroffen worden door bloedwraak in het kader van stammentwist.

Er zijn ook kleine wijzigingen aangebracht in andere delen van het horizontale kader van het document. Deze wijzigingen hebben over het algemeen geen gevolgen voor de beoordeling van de situatie in Irak zoals uiteengezet in de vorige versie van de richtsnoeren van januari 2021.

Zijn deze richtsnoeren bindend?

De landspecifieke richtsnoeren zijn niet bindend. Overeenkomstig artikel 11 van de EUAA-verordening zijn de lidstaten echter verplicht om de richtsnoeren en de gemeenschappelijke analyse in aanmerking te nemen wanneer zij verzoeken om internationale bescherming behandelen, onverminderd hun bevoegdheid tot het nemen van beslissingen over individuele verzoeken.

Wie was betrokken bij de opstelling van deze landspecifieke richtsnoeren?

Dit document is het resultaat van de gezamenlijke beoordeling van het netwerk voor landspecifieke richtsnoeren, dat bij zijn werkzaamheden werd ondersteund door een redactioneel team van nationale deskundigen en door het EUAA. De Europese Commissie en het UNHCR hebben waardevolle input gegeven tijdens dit proces.

Het landenrichtsnoer is, samen met de gemeenschappelijke analyse, in mei 2022 afgerond door het netwerk voor landspecifieke richtsnoeren en in juni 2022 goedgekeurd door de raad van bestuur van het EUAA.

Wat is het toepasselijke rechtskader?

Wat betreft het toepasselijke rechtskader zijn de gemeenschappelijke analyse en het landenrichtsnoer gebaseerd op de bepalingen van het Verdrag van Genève van 1951[3] (hierna: "het Verdrag") en van de kwalificatierichtlijn[4], evenals op jurisprudentie van het HvJ-EU; waar passend is ook de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in aanmerking genomen.

Welke richtsnoeren over de voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming worden in acht genomen?

Het kader voor horizontale richtsnoeren dat bij deze analyse wordt toegepast is voornamelijk gebaseerd op de volgende algemene richtsnoeren:

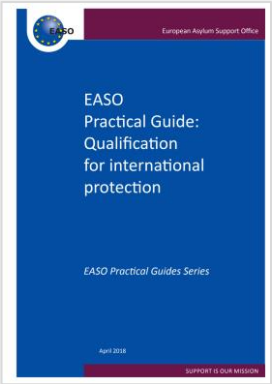

Praktische gids van het EUAA: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming

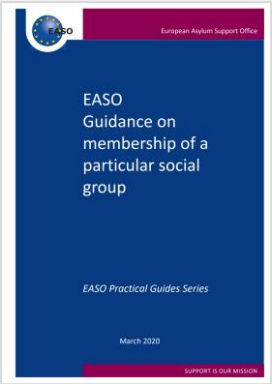

Richtsnoeren van het EUAA over het behoren tot een bepaalde sociale groep

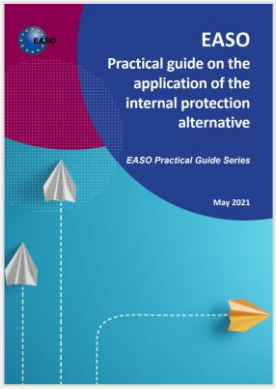

Praktische gids van het EUAA over de toepassing van het binnenlands vluchtalternatief

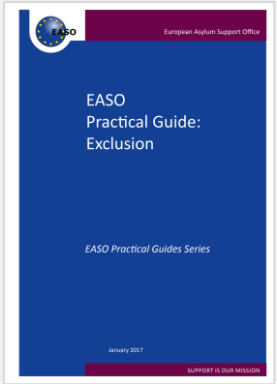

Praktische gids van het EUAA: Uitsluiting

[3] Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen van 1967.

[4] Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming.

Deze en andere relevante praktische instrumenten van het EUAA zijn beschikbaar op https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides.

Ook de relevante richtsnoeren van het UNHCR worden in acht genomen[5].

Welke informatie over het land van herkomst is gebruikt?

De landspecifieke richtsnoeren van het EUAA mogen niet in aanmerking worden genomen, worden gebruikt of als bron worden vermeld voor COI. De erin opgenomen informatie is gebaseerd op COI-verslagen van het EUAA en in bepaalde gevallen op andere bronnen, zoals aangegeven. In tegenstelling tot de landspecifieke richtsnoeren vormen deze documenten wel COI-bronnen en kan er als dusdanig naar worden verwezen.

Deze actualisering is gebaseerd op de volgende recente COI:

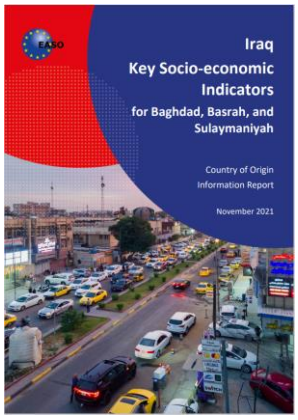

EUAA COI Report: Iraq – Key socio-economic indicators (november 2021)

EUAA COI Report: Iraq – Targeting of Individuals (januari 2022)

EUAA COI Report: Iraq – Security situation (januari 2022)

Daarnaast is rekening gehouden met relevante informatie van het UNHCR uit januari 2021 over de vereisten inzake toegang tot en verblijf in Irak[6] in het "COI Report: Iraq – Key socio-economic indicators (november 2021)".

[5] Het handboek en de richtsnoeren van het UNHCR inzake procedures en criteria voor het bepalen van de vluchtelingenstatus op grond van het Verdrag van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen, evenals andere richtsnoeren, beleidsdocumenten en conclusies van het uitvoerend comité en de permanente comités van het UNHCR zijn beschikbaar op https://www.refworld.org/rsd.html.

[6] UNHCR, Iraq: Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq: Ability of Persons Originating from Formerly ISIS-Held or Conflict-Affected Areas to Legally Access and Remain in Proposed Areas of Internal Relocation, januari 2021, beschikbaar op https://www.refworld.org/docid/5ffc243b4.html.

Dit landenrichtsnoer dient als geldig te worden beschouwd zolang de huidige gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen de trends en patronen vallen die in de referentieperiode van de respectieve COI-verslagen zijn waargenomen. Nieuwe ontwikkelingen die aanzienlijke veranderingen veroorzaken en tot nieuwe trends leiden, kunnen gevolgen hebben voor de beoordeling in dit richtsnoer. Alles wordt in het werk gesteld om de COI-verslagen van het EUAA en de landspecifieke richtsnoeren regelmatig bij te werken en dergelijke aanzienlijke veranderingen dienovereenkomstig weer te geven. Individuele verzoeken dienen altijd te worden beoordeeld in het licht van de meest actuele beschikbare COI.

Ga voor het raadplegen van de COI-verslagen van het EUAA naar https://euaa.europa.eu/country-reports.

Hoe helpen landspecifieke richtsnoeren bij de individuele beoordeling van verzoeken om internationale bescherming?

In het landenrichtsnoer en de gemeenschappelijke analyse worden dezelfde stappen gevolgd als bij de behandeling van een individueel verzoek om internationale bescherming. In dit document komen de volgens de kwalificatierichtlijn relevante elementen aan bod, en wordt een algemene beoordeling gegeven van de situatie in het land van herkomst, samen met richtsnoeren over relevante individuele omstandigheden waarmee rekening dient te worden gehouden.

Ga voor aanvullende informatie en voor andere landspecifieke richtsnoeren naar https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance.

Algemene opmerkingen

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

De recente geschiedenis van Irak wordt gekenmerkt door een reeks conflicten met politieke, etnische en sektarische dimensies. In 2021 woedden er in verschillende provincies van Irak nog steeds talrijke gewapende conflicten en was er sprake van interne spanningen.

Sinds de territoriale nederlaag in 2017 is Da'esh overgeschakeld op guerrillaoorlogvoering. De strijders zijn georganiseerd in kleine mobiele cellen en de organisatie maakt gebruik van bases in afgelegen gebieden om aanvallen uit te voeren op veiligheidstroepen, *mukhtars*, burgers en infrastructuur zoals krachtcentrales.

De Iraakse regering voerde met steun van de internationale coalitie tegen Da'esh een reeks succesvolle terrorismebestrijdingsoperaties uit in de centrale gouvernementen en Bagdad. Aan de militaire missie van de VS in Irak kwam eind 2021 een einde, maar de VS bleef wel opleiding, logistieke steun en advies verstrekken.

De moord op Qassem Soleimani, de bevelhebber van de Quds-brigade van de Revolutionaire Garde (IRGC-QF), en Abu Mahdi al Muhandis, plaatsvervangend leider van de Popular Mobilisation Forces (PMF), door de VS in januari 2020 leidde tot een golf van vergeldingsaanvallen van verschillende door Iran gesteunde milities op Amerikaanse middelen in Irak.

Sinds juli 2015 heeft Turkije zijn militaire operaties tegen de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) in Irak hervat en is het land een grootschalig grensoffensief gestart.

Iraanse en Turkse strijdkrachten hebben in het grensgebied aanvallen uitgevoerd op doelgroepen in Iraaks Koerdistan (*Kurdistan Region of Iraq* – KRI), die volgens Turkije en Iran betrokken zijn bij grensoverschrijdend terrorisme.

Sinds oktober 2019 vinden er in Irak massale protesten plaats. Na een lockdown begin 2020 als gevolg van de pandemie werden er opnieuw protesten gehouden in Centraal-Irak en de KRI.

Op 10 oktober 2021 werden in Irak parlementsverkiezingen gehouden. Bij deze verkiezingen kwam de Sadr-beweging van Moqtada el Sadr als winnaar uit de bus, terwijl de sjiitische groeperingen die de aan Iran gelieerde milities vertegenwoordigden een aanzienlijke nederlaag leden.

Bij de individuele beoordeling van de behoeften op het gebied van internationale bescherming moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid en activiteit van verschillende actoren in het herkomstgebied van de verzoeker en de situatie in de gebieden waardoor de verzoeker zou moeten reizen om zijn herkomstgebied te bereiken.

Deze landspecifieke richtsnoeren zijn gebaseerd op een beoordeling van de algemene situatie in het land van herkomst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Actoren van vervolging of ernstige schade

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Gevaren waaraan de bevolking of een deel van de bevolking van een land in het algemeen is blootgesteld, vormen normaliter op zich geen individuele bedreiging die als ernstige schade kan worden aangemerkt (overweging 35 KR). Doorgaans wordt bij vervolging of ernstige schade gekeken naar het soort gedrag dat door een actor wordt vertoond (artikel 6 KR).

Volgens artikel 6 KR kunnen actoren van vervolging of ernstige schade onder meer zijn:

Figuur 1. Actoren van vervolging of ernstige schade

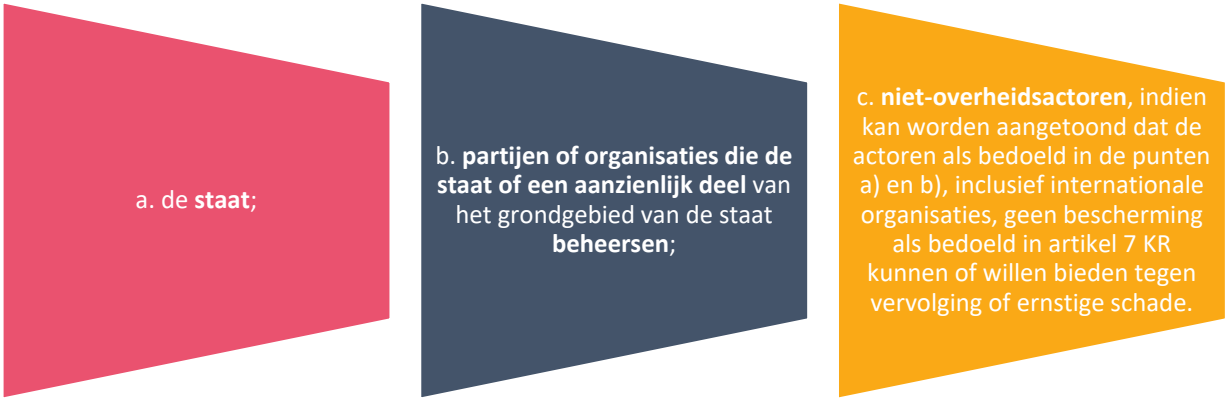

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Dit hoofdstuk bevat richtsnoeren betreffende enkele van de belangrijkste actoren van vervolging of ernstige schade in Irak. Deze lijst is niet limitatief.

Hieronder worden de gebieden beschreven die onder de controle staan van de verschillende actoren:

- De **Iraakse veiligheidstroepen (*Iraqi Security Forces* – ISF)** hebben het grootste deel van Irak onder controle, met uitzondering van de KRI. In sommige gebieden hebben de ISF het alleen in naam voor het zeggen, terwijl de touwtjes in de praktijk in handen van de PMF zijn, bijvoorbeeld in de gebieden Salah al-Din en Diyala.
- In bepaalde gebieden in Noord- en Centraal-Irak hebben de **PMF** een dominante positie (bv. gebieden in Salah al-Din). De zuidelijke gouvernementen worden beschouwd als gebieden waarover de ISF en de PMF gezamenlijk controle uitoefenen.

- De **regionale regering van Koerdistan (*Kurdistan Regional Government* – KRG)** blijft als enige verantwoordelijk voor de veiligheid in de KRI, maar er zijn zwakke plekken in de controle door de KRG gemeld. De strijdkrachten van de KRG zijn de Peshmerga.
- **Da'esh** heeft geen grondgebied meer in Irak, maar opereert vanuit afgelegen bases in de woestijn en in bergketens, valleien en boomgaarden in de zone rondom Bagdad en de centrale provincies van Irak. De organisatie heeft daarnaast toevluchtsoorden opgezet aan de betwiste interne grenzen (*Disputed Internal Boundaries* – DIB's) van Irak als gevolg van hiaten in het veiligheidssysteem.

Ook andere actoren zoals Turkije, Iran en de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) waren actief in Irak en hebben naar verluidt aanvallen uitgevoerd in het land, met name in de KRI.

- De **Iraakse overheidsactoren** omvatten leden van de veiligheidstroepen en andere autoriteiten, zoals provinciale/lokale raden of andere lokale functionarissen, zoals de *mukhtars*. Het moet ook worden opgemerkt dat het onderscheid tussen strijdkrachten van de staat en andere strijdkrachten niet altijd duidelijk is. De Iraakse staatsautoriteiten, met name de Iraakse veiligheidstroepen (ISF), waaronder het Iraakse leger en de federale en lokale politie, zijn betrokken geweest bij tal van verschillende mensenrechtenschendingen. Dit gebeurde met name in het kader van de strijd tegen Da'esh en na de nederlaag van de organisatie in december 2017. Naar verluidt hebben de veiligheidstroepen bij protesten buitensporig geweld tegen demonstranten gebruikt, met vele doden tot gevolg. Ook zouden regeringsfunctionarissen zich schuldig hebben gemaakt aan onder meer de arrestatie, intimidatie en wederrechtelijke vrijheidsberoving van personen die betrokken waren bij de protestbeweging.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

- Naast de ISF zijn er ook andere gewapende groepen die banden hebben met de Iraakse staat.

  De **PMF**, ook wel bekend als de Popular Mobilisation Units (PMU), kunnen worden beschouwd als een complexe overkoepelende organisatie die bestaat uit vele verschillende – grotendeels sjiitische – milities. Hoewel de PMF juridisch gezien een overheidsinstelling vormen, behouden zij in de praktijk autonome zeggenschap en invloed; sommige groepen binnen de PMF onderhouden nauwe banden met de grootste politieke partijen.

  De **"Tribal Mobilisation"-milities** bestaan uit strijders van soennitische stammen. Deze milities zijn over het algemeen lokaal actief in hun eigen plaats van herkomst. De aard van deze strijdkrachten is moeilijk te categoriseren omdat sommige onder rechtstreeks bevel van Iraakse strijdkrachten en lokale autoriteiten staan, terwijl andere nauwe banden hebben met en onder bevel staan van de grotere PMF.

  Sinds 2014 zijn onderdelen van de PMF betrokken geweest bij wederrechtelijke executies, verdwijningen, afpersingsactiviteiten en wraakaanvallen in het kader van de

strijd tegen Da'esh. De PMF hebben zich ook schuldig gemaakt aan criminele activiteiten en andere misstanden tegen burgers. Daarnaast werd melding gemaakt van gedwongen ontheemding, uitzetting, arrestaties, het plunderen en slopen van huizen, bedreigingen, seksueel misbruik, intimidatie en discriminatie door de PMF en lokale milities. Naar verluidt hebben de PMF bij protesten buitensporig geweld tegen demonstranten gebruikt, met vele doden tot gevolg. Leden van de PMF zouden zich ook schuldig hebben gemaakt aan onder meer moord, ontvoering, mishandeling, intimidatie enz. van personen die betrokken waren bij de protestbeweging.

De PMF worden over het algemeen beschouwd als een overheidsactor, hoewel de staat geen volledige zeggenschap over de organisatie heeft. Afhankelijk van de aard van hun specifieke banden met de staat kunnen andere milities als overheids- of niet-overheidsactoren worden beschouwd.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

- De **autoriteiten van de KRG**, zoals de Peshmerga, de gemeentepolitie en de *Asayish*, worden beschuldigd van een breed scala aan mensenrechtenschendingen, zoals willekeurige arrestaties, gedwongen verdwijningen, onwettige executies, foltering en andere vormen van mishandeling van Da'esh-verdachten, alsook vergeldingsgeweld tegen soennitisch-Arabische burgers. Naar verluidt zou de KRG bepaalde etnische minderheden onder druk zetten en intimideren om hen te doen verklaren dat zij Koerden zijn. Ook zijn er meldingen van de gevangenhouding van politieke tegenstanders, gewelddadige onderdrukking van demonstraties, moord op journalisten en intimidatie van de pers.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

- **Da'esh** is een salafistisch-jihadistische militante groepering die tot doel heeft een kalifaat op te richten en uit te breiden. De groepering is door de VN bestempeld als terroristische organisatie en is op de internationale sanctielijst geplaatst. In zijn campagne om zijn grondgebied te "zuiveren" volgens zijn *takfir*-doctrines richtte Da'esh zich op sjiieten, etnische en religieuze minderheden zoals christenen, jezidi's, shabak, kaka'i en Koerden. Hierbij heeft de groepering schendingen begaan zoals aanvallen waarbij massaal veel slachtoffers vielen, gedwongen ontheemding, gedwongen bekeringen, ontvoeringen, systematische en wijdverbreide moord op personen die haar ideologie niet delen, seksueel geweld, met inbegrip van seksuele

slavernij, mensenhandel, bestraffing in het kader van haar eigen parallelle rechtsstelsel enz.

Da'esh werd in december 2017 militair verslagen verklaard en heeft sindsdien geen grondgebied in Irak meer onder controle. De beweging heeft geprobeerd voet aan de grond te krijgen op plaatsen waar conventionele militaire operaties een uitdaging vormen, zoals valleien, bergen en woestijnen in Noord- en Centraal-Irak, en er is tijdens de referentieperiode (1 augustus 2020-31 oktober 2021) melding gemaakt van acties in Anbar, Ninewa, Erbil, de zone rond Bagdad, Diyala, Kirkuk en Salah al-Din en de betwiste gebieden.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

- **Stammen** in Irak zijn vaak verwikkeld in conflicten en beschikken over zware wapens. Transgressies in de stam kunnen leiden tot geweld. De geschillenmechanismen van de stammen kunnen mensenrechtenschendingen inhouden, zoals de praktijk van "*fasliya*" en "eerwraak". Er wordt ook gemeld dat stammen Da'esh-verdachten voor de stamgerechten brengen en hen blootstellen aan informele rechtspraak, wraak, moord en verdwijning, en dat zij de terugkeer van personen met vermeende banden met Da'esh blijven belemmeren.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

- In specifieke situaties kunnen **andere niet-overheidsactoren** van vervolging of ernstige schade onder meer de familie zijn (bijvoorbeeld in het geval van eergerelateerd geweld, acties gericht tegen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders, interseksuelen of queers (LHBTIQ's), vrouwelijke genitale verminking (VGV) of huiselijk geweld), personen die VGV uitvoeren, criminele bendes enz.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Vluchtelingenstatus: richtsnoeren voor bepaalde profielen

Voorafgaande opmerkingen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Om te worden aangemerkt als vluchteling moeten verzoekers voldoen aan alle elementen van de definitie van een vluchteling overeenkomstig de kwalificatierichtlijn:

Artikel 2, punt d), KR
Definities

"Vluchteling": een onderdaan van een derde land die zich wegens een gegronde vrees voor vervolging om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, buiten het land bevindt waarvan hij de nationaliteit bezit en de bescherming van dat land niet kan of, wegens deze vrees, niet wil inroepen, dan wel een staatloze die zich om dezelfde reden buiten het land bevindt waar hij vroeger gewoonlijk verbleef en daarheen niet kan, dan wel wegens genoemde vrees niet wil terugkeren, en op wie artikel 12 (uitsluiting) niet van toepassing is.

In artikel 9 KR wordt uiteengezet hoe "vervolging" moet worden beoordeeld.

Artikel 10 KR biedt verdere verduidelijking over de verschillende gronden van vervolging (ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep). Een verzoeker kan alleen in aanmerking komen voor de vluchtelingenstatus als er een verband is tussen deze gronden en de vervolging of de afwezigheid van bescherming.

Hieronder worden richtsnoeren verstrekt over specifieke profielen van verzoekers, op basis van hun persoonlijke kenmerken of banden met een bepaalde (bv. politieke, etnische, religieuze) groep.

Voor elk verzoek moet een individuele beoordeling worden gemaakt. Hierbij moet rekening worden gehouden met de individuele omstandigheden van de verzoeker en de relevante informatie over het land van herkomst. Factoren waarmee bij deze beoordeling rekening dient te worden gehouden, kunnen bijvoorbeeld de volgende zijn:

- het gebied van herkomst van de verzoeker, de aanwezigheid van de potentiële actor van vervolging en diens vermogen om van een persoon voor wie hij belangstelling toont een doelwit te maken;

- de aard van de acties van de verzoeker (namelijk of zij als negatief worden beschouwd en/of personen die bij dergelijke acties betrokken zijn als prioritair doelwit worden aangemerkt door de actor van vervolging);
- de zichtbaarheid van de aanvrager (d.w.z. hoe waarschijnlijk het is dat de verzoeker bekend is bij of kan worden geïdentificeerd door de potentiële actor van vervolging), waarbij echter wordt opgemerkt dat de verzoeker niet persoonlijk moet zijn geïdentificeerd door de actor van vervolging, zolang zijn/haar vrees voor vervolging gegrond is;
- middelen die de verzoeker ter beschikking staan om vervolging te vermijden (bv. banden met machtige personen, netwerk);
- enz.

Het feit dat de verzoeker in het verleden reeds is blootgesteld aan vervolging, of dat hij rechtstreeks is bedreigd met dergelijke vervolging, is een duidelijke aanwijzing dat de vrees van de verzoeker gegrond is, tenzij er goede redenen zijn om aan te nemen dat die vervolging zich niet opnieuw zal voordoen (artikel 4, lid 4, KR).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Profielen

In deze afdeling wordt verwezen naar een aantal profielen van Iraakse verzoekers die werden aangetroffen in de dossiers van de EU-lidstaten. Er worden algemene conclusies verstrekt over de mate waarin elk profiel aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus, evenals richtsnoeren inzake aanvullende omstandigheden waarmee rekening dient te worden gehouden bij de individuele beoordeling. Sommige profielen zijn verder onderverdeeld in subprofielen, waarvoor uiteenlopende conclusies werden getrokken wat de risicoanalyse en/of de samenhang met redenen voor vervolging betreft. Voor de duidelijkheid worden telkens het overeenkomstige nummer van het profiel en een link naar het desbetreffende hoofdstuk van de gemeenschappelijke analyse vermeld.

De conclusies voor elk profiel moeten worden bekeken zonder afbreuk te doen aan de geloofwaardigheidsbeoordeling van de aanspraken van de verzoeker.

Bij het lezen van de onderstaande tabel moet aandacht worden geschonken aan het volgende:

- Een individuele verzoeker kan tot **meerdere profielen** behoren die in dit richtsnoer zijn opgenomen. De beschermingsbehoeften die met dergelijke omstandigheden samenhangen, dienen volledig te worden onderzocht.

- De alinea's over **risicoanalyse** zijn toegespitst op het risiconiveau en op een aantal relevante omstandigheden die het risico beïnvloeden. Verdere aanwijzingen met betrekking tot de kwalificatie van handelingen als vervolging worden gegeven in de desbetreffende hoofdstukken van de gemeenschappelijke analyse.

- De onderstaande tabel biedt een overzicht van de conclusies met betrekking tot de verschillende profielen en subprofielen, en beoogt een praktisch instrument aan te bieden aan behandelende ambtenaren. Er worden voorbeelden verstrekt met betrekking tot subprofielen met verschillende risico's en omstandigheden die het risico kunnen vergroten of verkleinen, maar deze **voorbeelden zijn niet-limitatief** en moeten worden beschouwd in het licht van alle omstandigheden die in de individuele zaak optreden.

- **Personen die in het verleden tot een bepaald profiel behoorden** of **familieleden** van een persoon die onder een bepaald profiel valt, kunnen soortgelijke beschermingsbehoeften hebben als de personen op wie dat profiel betrekking heeft. Dit wordt niet uitdrukkelijk vermeld in de onderstaande tabel, maar dient wel in overweging te worden genomen bij de individuele beoordeling.

- De alinea's over de **mogelijke samenhang** geven een mogelijk verband aan met de gronden van vervolging overeenkomstig artikel 10 KR. In de hoofdstukken van de gemeenschappelijke analyse wordt nader toegelicht of het verband met een vervolgingsgrond over het algemeen als aangetoond wordt beschouwd of kan worden aangetoond naargelang de individuele omstandigheden van het dossier.

- Voor sommige profielen kan het verband ook bestaan tussen de **afwezigheid van bescherming** tegen vervolging en één of meer van de redenen in artikel 10 KR (artikel 9, lid 3, KR).

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

2.1. Personen met (vermeende) banden met Da'esh	**Risicoanalyse:** In het geval van **personen met (vermeende) banden met Da'esh** wordt gegronde vrees voor vervolging over het algemeen gerechtvaardigd geacht, aangezien personen van wie men meent dat zij banden hebben met Da'esh een prioritair doelwit zijn van alle veiligheidsactoren.

Voor **familieleden van personen met (vermeende) banden met Da'esh** dient er bij de individuele beoordeling of er sprake is van een redelijke mate van waarschijnlijkheid dat verzoeker vervolgd zal worden, rekening te worden gehouden met omstandigheden die op het risico van invloed zijn, zoals:

- gezinssituatie (bv. alleenstaande vrouwen of weduwes, vrouwelijke gezinshoofden),
- kinderen met een moeder die alleenstaand of weduwe is en/of een buitenlandse, dode of vermiste vader,
- het behoren tot een stam,
- gebied van herkomst,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.2. Soennitische Arabieren

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Het feit op zich dat iemand soennitische Arabier is, leidt normaliter niet tot een gegronde vrees voor vervolging. Bij de individuele beoordeling of er sprake is van een redelijke mate van waarschijnlijkheid voor de verzoeker om vervolgd te worden, dient rekening te worden gehouden met omstandigheden die op het risico van invloed zijn, zoals:

- gebied van herkomst,
- stam,
- leeftijd,
- gender,
- enz.

In geval van vermeende banden met Da'esh, zie 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh.

In het geval van soennitische Arabieren die kunnen worden getroffen door debaathificatie, zie 2.7 Voormalige leden van de Baath-partij.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging (bv. banden met Da'esh of de Baath-partij);

alsook in individuele gevallen ras (etniciteit, bv. in geval van door de KRG geblokkeerde terugkeer) en/of godsdienst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.3. Mensenrechtenactivisten, leden van de politieke oppositie en demonstranten

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- leidinggevende rol en mate van betrokkenheid bij de protesten,
- aard van de activiteiten,
- politieke en/of sektarische achtergrond van de persoon,
- gender,
- zichtbaarheid,
- bekendheid bij de autoriteiten (bv. na een eerdere arrestatie),
- enz.

Louter deelname aan een protestactie in het verleden is mogelijk niet voldoende om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.4. Journalisten en vertegenwoordigers van de media

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- aard van de activiteiten (onderwerpen waarvan zij melding maken),
- politieke en/of sektarische achtergrond van de persoon,
- gender,

- zichtbaarheid,
- bekendheid bij de autoriteiten,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.5. Deserteurs van de strijdkrachten

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Het risico wordt als zeer klein beschouwd. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- strijdkrachten waartoe de verzoeker behoorde,
- rang/functie van de verzoeker,
- situatie waarin de desertie zich voordeed (bv. tijdens ongeregeldheden of de noodtoestand),
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.6. Personen die zijn benaderd voor rekrutering door gewapende groeperingen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Het risico voor een persoon wordt alleen in uitzonderlijke gevallen als bewezen beschouwd. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gender,
- gebied van herkomst,
- etnische/religieuze achtergrond (bv. Koerden voor de PKK, soennitische Arabieren voor Da'esh),
- leeftijd,
- aanwezigheid/invloed van de gewapende groeperingen,
- enz.

Mogelijke samenhang: Hoewel over het algemeen het risico van gedwongen rekrutering op zich geen verband houdt met een grond

voor vervolging, kunnen de gevolgen van weigering, afhankelijk van de individuele omstandigheden, wel een dergelijk verband met – onder meer – (toegedichte) politieke overtuiging inhouden.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.7. Voormalige leden van de Baath-partij

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: In het algemeen is het risico van vervolging voor een gewoon lid van de Baath-partij minimaal en afhankelijk van de specifieke individuele omstandigheden. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- openlijke steun tonen voor de ideologie van de Baath-partij,
- een hoge positie binnen de partij hebben bekleed,
- in het Saddam-tijdperk militair of politieambtenaar zijn geweest,
- onder het Saddam-regime gewerkt hebben voor de inlichtingendiensten,
- potentiële (vermeende) banden hebben met Da'esh,
- enz.

Zie ook 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh en 2.2 Soennitische Arabieren.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.8. Leden van de Iraakse veiligheidstroepen (ISF), Popular Mobilisation Forces (PMF), Peshmerga en lokale politie

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- werk- en herkomstgebied (nabijheid van gebieden waar Da'esh nog steeds actief is),
- zichtbaarheid van de verzoeker,
- positie binnen de organisatie,
- hoe lang geleden de persoon uit dienst is getreden,
- persoonlijke vijandschappen,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.9. Personen van wie men meent dat zij oppositie voeren tegen Da'esh

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- werk- en herkomstgebied (gebieden waar Da'esh nog steeds actief is),
- het behoren tot een stam en de houding van die stam ten opzichte van Da'esh,
- zichtbaarheid van de verzoeker,
- positie binnen de gemeenschap,
- openlijke steun aan de regering of veroordeling van acties van Da'esh,
- persoonlijke vijandschappen,
- enz.

Aangezien de operationele capaciteiten van Da'esh aanzienlijk zijn afgenomen, is de dreiging die Da'esh vormt voor personen die onder dit profiel vallen afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging en/of godsdienst (bv. wanneer zij er door Da'esh van worden beschuldigd een *takfir* te zijn).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.10. Personen die (zouden) samenwerken met westerse strijdkrachten, organisaties of bedrijven

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Bij de individuele beoordeling of er sprake is van een redelijke mate van waarschijnlijkheid voor de verzoeker om vervolgd te worden, dient rekening te worden gehouden met omstandigheden die op het risico van invloed zijn, zoals:

- aard en duur van de beroepsactiviteit (bv. tolken),
- zichtbaarheid van de beroepsactiviteit,
- eerdere bedreigingen,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging en/of godsdienst (bv. in geval van tolken).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.11. Humanitaire hulpverleners

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gender (zie ook 2.16.4 Vrouwen die in de publieke sfeer actief zijn),
- aard van de activiteiten (bv. bijstand verlenen aan vrouwen en kinderen die banden hebben met Da'esh, zie ook 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh),

- regio van het werk/de activiteit,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging en/of godsdienst (bv. wanneer zij er door Da'esh van worden beschuldigd een *takfir* te zijn).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.12. LHBTIQ-personen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Gegronde vrees voor vervolging kan in het algemeen worden gemotiveerd.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.13. Personen van wie men meent dat zij buiten de ethische grenzen treden

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- de morele en/of maatschappelijke norm die is overschreden,
- gender (het risico is voor vrouwen groter),
- conservatieve omgeving,
- gebied van herkomst,
- perceptie van de traditionele genderrollen binnen de familie en de samenleving,
- enz.

Mogelijke samenhang met: godsdienst (bv. bij intersektarische/interetnische huwelijken, alsook in individuele gevallen van personen die het doelwit zijn van sjiitische milities), het behoren tot een bepaalde sociale groep en/of ras (etniciteit).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.14. Personen van wie men meent dat zij zich aan godslastering en/of afvalligheid schuldig gemaakt hebben

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Gegronde vrees voor vervolging kan in het algemeen worden gemotiveerd.

Bij de risicobeoordeling dient echter rekening te worden gehouden met de religieuze of niet-religieuze praktijken van de verzoeker en met de vraag of deze hem of haar blootstellen aan een reëel risico. Daarbij dient ook de thuisregio van de persoon in acht te worden genomen (het risico is doorgaans kleiner in de KRI), evenals de familiale en etnische achtergrond, gender enz.

Zie ook **2.15 Religieuze en etnische minderheden en staatlozen**.

Mogelijke samenhang met: godsdienst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.1. Turkmenen

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst (bv. sjiitische Turkmenen in gebieden waar Da'esh nog steeds actief is),
- vermeende banden met Da'esh (met name voor soennitische Turkmenen),
- godsdienst,
- gender,
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras (etniciteit) en/of godsdienst.

In sommige gevallen – met name voor soennitische Turkmenen – (toegedichte) politieke overtuiging.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel, met name voor Turkmenen die banden hebben met de PKK, de PMF of Da'esh.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.2. Jezidi's

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst (bv. jezidi's in gebieden waar Da'esh nog steeds actief is),
- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- gender,
- enz.

Mogelijke samenhang met: godsdienst, ras en/of nationaliteit.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel, met name in het geval van leden van de jezidi-milities.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.3. Christenen

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst (bv. christenen in gebieden waar Da'esh nog steeds actief is lopen een groter risico; het risico is kleiner in de KRI),
- gender,
- enz.

Mogelijke samenhang met: godsdienst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.4. Shabak

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst,
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras en/of godsdienst (in verband met vervolging door Da'esh).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.5. Kaka'i

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- het gebied van herkomst (groter risico in gebieden waar Da'esh nog steeds actief is, kleiner risico in de KRI),
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras en/of godsdienst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.6. Sabische mandaeërs

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst (het risico is kleiner in de KRI),
- taal,
- gender,
- beroep,
- enz.

Mogelijke samenhang met: godsdienst en/of ras (met name in de KRI).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.7. Baha'i

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- staatloosheid,
- gebied van herkomst,
- enz.

Mogelijke samenhang met: godsdienst.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.8. Bidoen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- staatloosheid,
- gebied van herkomst,
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras en/of nationaliteit (staatloosheid).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.9. Fayli-Koerden

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- staatloosheid,
- gebied van herkomst (het zuiden van Irak, gebieden waar Da'esh nog steeds actief is),
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras, godsdienst en nationaliteit (staatloosheid).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.15.10. Palestijnen

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- het gebied waar verzoeker zijn gewone verblijfplaats had,
- (vermeende) banden met het voormalig regime of (soennitische) militante groeperingen,

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- enz.

Mogelijke samenhang met: nationaliteit (staatloosheid), (toegedichte) politieke overtuiging (vermeende steun voor soennitische milities of Da'esh, zie ook 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16. Vrouwen

2.16.1 Geweld tegen vrouwen en meisjes: overzicht

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle vrouwen en meisjes krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking tot geweld vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie,
- een slechte sociaaleconomische situatie,
- gebied van herkomst,
- invloed van de stam,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. vrouwen die slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik, vrouwen die hun gewelddadige huwelijk hebben verlaten).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.2 Gedwongen huwelijken en kindhuwelijken

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle vrouwen en meisjes krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking tot gedwongen huwelijken en kindhuwelijken vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- jeugdige leeftijd,
- gebied van herkomst (met name van invloed op het platteland),
- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie,
- slechte sociaaleconomische situatie van de familie,

- interne ontheemding,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. vrouwen die hebben geweigerd een gedwongen huwelijk of kindhuwelijk aan te gaan).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.3 Vrouwelijke genitale verminking/besnijdenis (VGV)

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle vrouwen en meisjes krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking tot VGV vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- jeugdige leeftijd,
- gebied van herkomst (met name van invloed in de KRI),
- etniciteit (met name in het geval van Koerdische meisjes),
- godsdienst (komt het vaakst voor onder soennieten),
- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie,
- opleidingsniveau,
- lokale macht/invloed van de (potentiële) echtgenoot en zijn familie of netwerk,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.4 Vrouwen die in de publieke sfeer actief zijn

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle vrouwen krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking

tot het actief zijn in de publieke sfeer vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gebied van herkomst,
- conservatieve omgeving,
- zichtbaarheid van de verzoeker (bv. aard van het werk, publieke verklaringen die door de actor van vervolging als negatief worden beschouwd),
- perceptie van de traditionele genderrollen binnen de familie of het netwerk,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging en/of godsdienst, het behoren tot een bepaalde sociale groep (vrouwen met een baan die als onaanvaardbaar wordt beschouwd op basis van traditionele genderrollen).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.5 Vrouwen van wie men meent dat zij buiten de ethische grenzen treden

Zie het profiel **2.13 Personen van wie men meent dat zij buiten de ethische grenzen treden**.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.6 Vrouwen met (vermeende) banden met Da'esh

Zie het profiel **2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh**.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.16.7 Alleenstaande vrouwen en vrouwelijke gezinshoofden

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle alleenstaande vrouwen en vrouwelijke gezinshoofden krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om

een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- persoonlijke status,
- gebied van herkomst en verblijf (bv. kampen voor intern ontheemden (*internally displaced persons* – IDP's),
- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie of de gemeenschap,
- economische situatie,
- opleiding,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. gescheiden vrouwen of weduwes).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17. Kinderen

2.17.1 Geweld tegen kinderen: overzicht

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle kinderen krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging in verband met geweld vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gender (jongens en meisjes kunnen met verschillende risico's te maken krijgen),
- vermeende banden met Da'esh (zie het profiel 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da'esh),
- leeftijd,
- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie,
- slechte sociaaleconomische situatie van het kind en de familie,
- enz.

Mogelijke samenhang met: (toegedichte) politieke overtuiging (bv. in geval van vermeende banden met gewapende groeperingen), godsdienst (bv. bij vervolging door extremistische groeperingen) en/of het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17.2 Kindhuwelijken

Zie **2.16.2 Gedwongen huwelijken en kindhuwelijken** onder het profiel **2.16 Vrouwen**.

2.17.3 VGV

Zie **2.16.3 Vrouwelijke genitale verminking/besnijdenis (VGV)** onder het profiel **2.16 Vrouwen**.

2.17.4 Kinderarbeid en kinderhandel

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle kinderen hebben te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking tot kinderarbeid en/of kinderhandel vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- leeftijd,
- gender,
- lage sociaaleconomische status van het kind en zijn of haar familie,
- interne ontheemding,
- enz.

Mogelijke samenhang: De individuele omstandigheden van het kind moeten in aanmerking worden genomen om te bekijken of een verband met een grond voor vervolging kan worden vastgesteld.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17.5 Rekrutering van kinderen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Gegronde vrees voor vervolging kan alleen in uitzonderlijke gevallen worden aangetoond. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- gender,

- gebied van herkomst, etnische/religieuze achtergrond (bv. Koerden voor de PKK, soennitische Arabieren voor Da'esh),
- leeftijd (in het geval van adolescenten),
- interne ontheemding,
- de aanwezigheid/invloed van gewapende groeperingen,
- enz.

Mogelijke samenhang: De individuele omstandigheden van het kind moeten in aanmerking worden genomen om te bekijken of een verband met een grond voor vervolging kan worden vastgesteld.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17.6 Onderwijs voor kinderen en meisjes in het bijzonder

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle kinderen krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging in verband met doelbewuste beperkingen op de toegang tot onderwijs vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- etnisch-religieuze achtergrond,
- gender (meisjes lopen een groter risico),
- handicaps,
- leeftijd,
- perceptie van traditionele genderrollen binnen de familie,
- slechte sociaaleconomische situatie van het kind en de familie,
- gebied van herkomst,
- enz.

Mogelijke samenhang: Er dient rekening te worden gehouden met de individuele omstandigheden van het kind. Zo kunnen identiteitsdocumenten bijvoorbeeld worden geweigerd wegens het behoren tot een minderheidsgroep, nationaliteit en/of ras.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17.7 Onder het Da'esh-regime geboren kinderen zonder burgerlijke documenten

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle kinderen krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging met betrekking tot doelbewuste beperkingen op de toegang tot documenten vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- alleenstaande moeder of moeder die weduwe is,
- buitenlandse, dode of vermiste vader,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.17.8 Kinderen zonder verzorger

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle kinderen krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging in verband met het ontbreken van een verzorger vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- (het ontbreken van) identiteitsdocumenten,
- (on)bekendheid van de afstamming,
- geboorte uit onwettige seksuele betrekkingen,
- gebied van herkomst,
- godsdienst,
- etniciteit,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. in de steek gelaten kinderen of kinderen van onbekende afstamming).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.18. Personen met een handicap en personen met ernstige medische problemen

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Risicoanalyse: Het gebrek aan personeel en adequate infrastructuur om op passende wijze tegemoet te komen aan de behoeften van personen met (ernstige) medische problemen voldoet niet aan het vereiste van artikel 6 KR betreffende het bestaan van een actor die vervolging of ernstige schade veroorzaakt, tenzij de betrokkene opzettelijk gezondheidszorg wordt onthouden.

In het geval van **personen met een geestelijke of lichamelijke handicap** krijgen niet alle personen met dit profiel te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- leeftijd,
- aard en zichtbaarheid van de geestelijke of lichamelijke handicap,
- negatieve perceptie door de familie,
- enz.

Mogelijke samenhang met: het behoren tot een bepaalde sociale groep (bv. personen met een merkbare geestelijke handicap).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.19. Personen die betrokken zijn bij en getroffen worden door bloedwraak in het kader van stammentwist

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- intensiteit van de bloedwraak,
- mogelijkheid van conflictoplossing,
- etniciteit en religie van de stammen,
- sociale status van de stammen,
- gebied van herkomst (gebied waar de rechtsstaat zwak is, stedelijk of landelijk gebied),
- enz.

Mogelijke samenhang met: ras (afstamming, verwijzend naar de leden van een stam).

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

2.20. Personen die van gewone misdrijven verdacht worden

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Risicoanalyse: Niet alle personen met dit profiel krijgen te maken met het risiconiveau dat vereist is om een gegronde vrees voor vervolging vast te stellen. Omstandigheden die van invloed zijn op het risico zijn onder meer:

- het gebied van herkomst van de verzoeker en de prevalente rechtsmechanismen,
- de aard van het misdrijf waarvoor de verzoeker wordt vervolgd,
- de verwachte straf,
- gender van de verzoeker,
- enz.

Mogelijke samenhang: In het algemeen is er geen samenhang met een in het Verdrag vermelde reden voor vervolging. Dit laat de beoordeling onverlet in gevallen waarin de vervolging wordt ingegeven door dan wel wordt aangevangen of verricht op basis van een discriminerende beweegreden die verband houdt met een grond uit het Verdrag.

* Overwegingen in verband met uitsluiting kunnen relevant zijn voor dit profiel.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Subsidiaire bescherming

Artikel 15, punt a), KR

Doodstraf of executie

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2019

De doodstraf is opgenomen in het Iraakse wetboek van strafrecht nr. 11 van 1969, de antiterrorismewet, het militair wetboek van strafrecht en het wetboek van strafrecht van de Iraakse binnenlandse veiligheidstroepen van 2008. Krachtens de Iraakse grondwet van 2005 bekrachtigt de president “door de bevoegde rechtbanken uitgesproken doodvonnissen”.

Misdrijven waarop in Irak de doodstraf staat, zijn onder meer strafbare feiten zoals misdrijven tegen de interne of externe veiligheid en overheidsinstellingen, terroristische daden, ontvoering, verkrachting, drugshandel die de dood tot gevolg heeft, prostitutie, moord onder verzwarende omstandigheden en mensenhandel die de dood tot gevolg heeft.

Irak blijft de doodstraf uitvoeren en behoort tot de drie landen in het Midden-Oosten die de meeste executies opleggen en uitvoeren. De doodstraf wordt uitgevoerd door ophanging.

In de gebieden die onder zijn controle staan, legt Da’esh straffen op voor bijvoorbeeld de weigering om zich bij de organisatie aan te sluiten of voor inbreuken op de morele normen zoals vastgesteld door Da’esh en op zijn strikte interpretatie van de shariawetgeving. Deze straffen kunnen ook de vorm aannemen van executies, die onder het toepassingsgebied van artikel 15, punt a), KR vallen.

Sommige profielen van verzoekers uit Irak lopen het risico ter dood te worden veroordeeld of te worden geëxecuteerd. In dergelijke gevallen kan er sprake zijn van samenhang met een grond uit het Verdrag (zie bijvoorbeeld het profiel 2.1 Personen met (vermeende) banden met Da’esh).

In gevallen waarin er geen verband is met een reden voor vervolging volgens de definitie van een vluchteling (zoals in sommige gevallen van 2.20 Personen die van gewone misdrijven verdacht worden), dient de noodzaak van subsidiaire bescherming op grond van artikel 15, punt a), KR onderzocht te worden.

Hou er rekening mee dat overwegingen in verband met uitsluiting hier relevant kunnen zijn.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Artikel 15, punt b), KR

Foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2019

Zoals opgemerkt in het hoofdstuk over de vluchtelingenstatus kunnen bepaalde profielen van verzoekers uit Irak risico lopen op foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. In dergelijke gevallen is er vaak sprake van samenhang met een reden voor vervolging die onder de definitie van vluchteling valt, en komt de betrokkene zo in aanmerking voor de vluchtelingenstatus. Ingeval er geen samenhang bestaat met een grond uit het Verdrag, dient de behoefte aan subsidiaire bescherming op grond van artikel 15, punt b), KR te worden onderzocht.

Wanneer wordt onderzocht of er behoefte is aan bescherming op grond van artikel 15, punt b), KR dient er rekening te worden gehouden met de volgende overwegingen:

- **Gebrek aan gezondheidszorg en sociaaleconomische omstandigheden:** Opgemerkt dient te worden dat ernstige schade moet plaatsvinden in de vorm van het gedrag van een actor (artikel 6 KR). Op zich wordt het algemene feit dat er geen gezondheidszorg, onderwijs of andere sociaaleconomische elementen voorhanden zijn (bv. wanneer mensen intern ontheemd zijn of problemen hebben bij het vinden van huisvesting of mogelijkheden om in hun levensonderhoud te voorzien) niet geacht onder onmenselijke of vernederende behandelingen te vallen zoals bedoeld in artikel 15, punt b), KR, tenzij er sprake is van opzettelijk gedrag van een actor, bijvoorbeeld indien de verzoeker opzettelijk passende gezondheidszorg onthouden wordt.

- **Crimineel geweld:** Criminele netwerken in Irak buiten kinderen uit voor de drugshandel en migranten voor dwangarbeid. Ook actoren zoals de PMF en stammen zouden zich schuldig maken aan crimineel gedrag. Crimineel geweld wordt doorgaans ingegeven door financieel gewin en machtsstrijd. Wanneer er geen verband is met een reden voor vervolging in de zin van de definitie van een vluchteling, kan het risico op misdaden zoals moord, gewapende overval, ontvoering, vernieling van eigendommen, afpersing, dwangarbeid, kinderrekrutering, mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting enz. in aanmerking komen voor bescherming op grond van artikel 15, punt b), KR.

- **Willekeurige arrestaties, wederrechtelijke vrijheidsberoving en gevangenisomstandigheden:** Er dient speciale aandacht besteed te worden aan de volgende verschijnselen: willekeurige arrestaties, wederrechtelijke vrijheidsberoving en gevangenisomstandigheden. Bij de beoordeling van de omstandigheden van detentie kan bijvoorbeeld (cumulatief) naar de volgende aspecten worden gekeken: het aantal gedetineerde personen in een beperkte ruimte, toereikendheid van de sanitaire voorzieningen, verwarming, verlichting, slaapgelegenheid, voeding, recreatie of contact met de buitenwereld.

  Er is melding gemaakt van willekeurige arrestaties, langdurige vrijheidsberoving (ook in geheime detentiecentra) en wijdverbreide foltering, met name van verdachten van

terrorisme. UNAMI (*United Nations Assistance Mission for Iraq* – de bijstandsmissie van de VN voor Irak) stelt dat de detentiecentra ernstig overbevolkt zijn en een slechte infrastructuur hebben, ook de faciliteiten voor jongeren; bovendien worden kinderen niet altijd gescheiden van volwassen gedetineerden. Foltering blijft naar verluidt een wijdverbreide praktijk in detentiefaciliteiten van de politie, verhoorcellen en gevangenissen. Gedetineerde Da'esh-verdachten zijn onderworpen aan onder meer elektrocutie, eenzame opsluiting en afranseling door onderzoekers. Er zijn meldingen van sterfgevallen in gevangenschap als gevolg van foltering of andere vormen van mishandeling. Internationale mensenrechtengroeperingen hebben vele verschillende vormen van foltering en mishandeling gedocumenteerd in detentiecentra van het ministerie van Binnenlandse Zaken, alsook – in mindere mate – in faciliteiten van het ministerie van Defensie en de KRG. In de KRI hebben lokale en internationale organisaties ook zeer beperkt toegang tot detentiecentra, waardoor monitoring van de situatie vrijwel onmogelijk is.

Verder kan worden gesteld dat wanneer een persoon wordt onderworpen aan een buitengewoon onrechtvaardige of buitenproportionele vervolging of straf, dan wel aan detentieomstandigheden die niet verenigbaar zijn met de eerbiediging van de menselijke waardigheid, zich een situatie van ernstige schade als bedoeld in artikel 15, punt b), KR kan voordoen. Als er geen verband is met een reden voor vervolging, dan kan een dergelijke behandeling onder artikel 15, punt b), KR vallen.

Hou er rekening mee dat overwegingen in verband met uitsluiting hier relevant kunnen zijn.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Artikel 15, punt c), KR

Ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

De benodigde elementen voor toepassing van artikel 15, punt c), KR zijn:

Figuur 2. Artikel 15, punt c), KR: elementen van de beoordeling

Voor de toepassing van artikel 15, punt c), KR moeten bovenstaande elementen cumulatief worden vastgesteld.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Hieronder volgt een samenvatting van de relevante conclusies met betrekking tot de situatie in Irak:

a. **Gewapend conflict**: In Irak woeden talrijke elkaar overlappende niet-internationale (binnenlandse) gewapende conflicten. Vooral de Iraakse regering en Da'esh botsen met elkaar. Bepaalde delen van Irak worden ook getroffen door een internationaal gewapend conflict waarbij Turkije betrokken is, aangezien het conflict in Turkije tussen dat land en de PKK zich heeft uitgebreid tot het grondgebied van Noord-Irak. Het punt "Willekeurig geweld" hieronder biedt verdere leidraden met betrekking tot de geografische reikwijdte van de gewapende conflicten die op het grondgebied van Irak plaatsvinden.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

b. **Burger**: Artikel 15, punt c), KR is van toepassing op een persoon die geen lid is van een van de partijen bij het conflict en die niet deelneemt aan de vijandelijkheden, waaronder mogelijk voormalige strijders die daadwerkelijk en permanent gewapende activiteit hebben afgezworen. De verzoeken van personen met de volgende profielen dienen zorgvuldig te worden onderzocht. Op basis van een individuele beoordeling zou kunnen worden vastgesteld dat deze verzoekers niet kunnen worden aangemerkt als burger zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR. Bijvoorbeeld:
   - Da'esh en aanverwante groepen,
   - nieuwe militante facties van resterende onderdelen van Da'esh (bv. "Witte Vlaggen"),
   - andere militante groeperingen, zoals Jamaat Ansar al-Islam, de Naqshbandi-orde, Jaish al-Mujahideen en het Islamitisch Leger in Irak,
   - de ISF,
   - de PMF en andere milities,
   - de troepenmacht van de KRG,
   - de PKK,
   - stammen.

   Actieve deelname aan vijandelijkheden blijft niet beperkt tot het openlijk dragen van wapens, maar kan ook omvangrijke logistieke en/of administratieve ondersteuning van strijders omvatten.

   We benadrukken dat de beoordeling van de beschermingsbehoeften toekomstgericht is. Daarom dient in de eerste plaats te worden onderzocht of de verzoeker bij terugkeer een burger is of niet. Dat de persoon in kwestie in het verleden aan vijandelijkheden heeft deelgenomen, betekent niet per se dat artikel 15, punt c), KR niet op hem of haar van toepassing is.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

c. **Willekeurig geweld**: Er vindt op verschillende plekken van het Iraakse grondgebied in diverse mate willekeurig geweld plaats. De kaart hieronder geeft een overzicht van de beoordeling van willekeurig geweld en illustreert de gegevens per provincie in Irak. Deze beoordeling is gebaseerd op een holistische analyse, rekening houdend met kwantitatieve en kwalitatieve informatie voor de referentieperiode (1 augustus 2020-31 oktober 2021). Recente informatie over het land van herkomst moet altijd worden meegenomen in de individuele beoordeling.

Figuur 3. Niveau van willekeurig geweld in Irak (op basis van gegevens tot 31 oktober 2021)

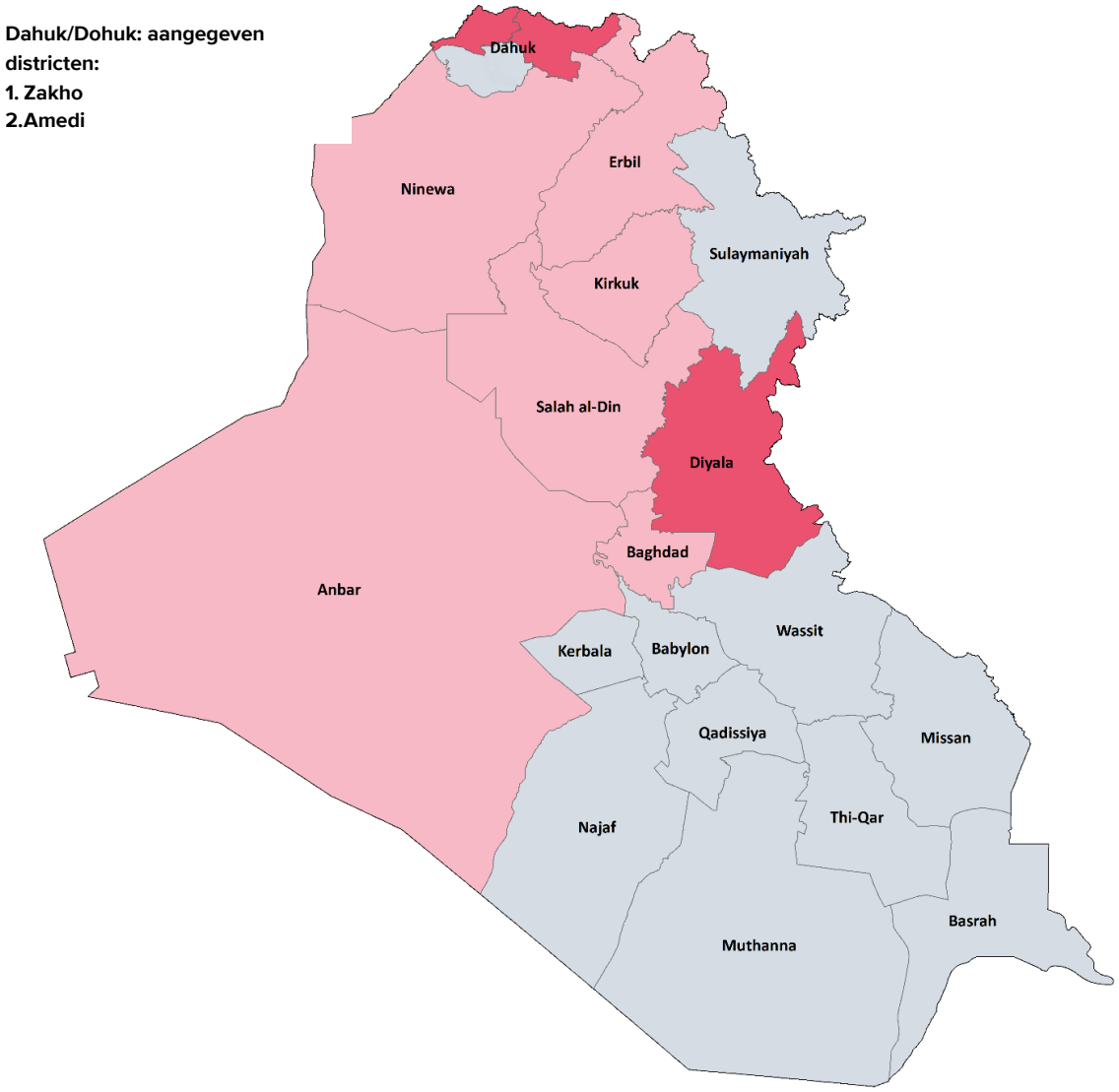

Loutere aanwezigheid wordt al als voldoende beschouwd om een reëel risico op ernstige schade zoals bedoeld in artikel 1 punt c), KR vast te stellen.

Willekeurig geweld bereikt een **hoog niveau** en er is een **lager niveau van individuele elementen** vereist om een reëel risi op ernstige schade vast te stellen zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR.

Er is sprake van willekeurig geweld, maar **niet op een hoog niveau**, en er is een **hoger niveau van individuele elementen** vereist om een reëel risico op ernstige schade vast te stellen zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR.

Over het algemeen bestaat er **geen reëel risico** dat een burger persoonlijk getroffen wordt zoals bedoeld in artikel 15, punt KR.

Met het oog op dit richtsnoer worden de provincies van Irak als volgt ingedeeld:

Gebieden waar "loutere aanwezigheid" in het gebied niet volstaat om een reëel risico op de in artikel 15, punt c), KR, bedoelde ernstige schade vast te stellen, maar waar willekeurig geweld wel een **hoog niveau** bereikt en er dienovereenkomstig een **lager niveau van individuele elementen** vereist is om te kunnen spreken van gegronde redenen om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het gebied een reëel risico op ernstige schade loopt zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR.

Dit omvat de provincies *Diyala* en de districten *Amedi* en *Zakho* (in het gouvernement *Dohuk*).

Gebieden waar willekeurig geweld plaatsvindt, maar **niet op een hoog niveau** en waar dienovereenkomstig **een hoger niveau van individuele elementen** vereist is om te kunnen spreken van gegronde redenen om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het gebied een reëel risico op ernstige schade loopt zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR.

Dit omvat de provincies *Anbar*, *Bagdad*, *Erbil*, *Kirkuk*, *Ninewa* en *Salah al-Din*.

Gebieden waar er over het algemeen **geen reëel risico** bestaat dat een burger persoonlijk getroffen wordt zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR.

Dit omvat de provincies *Babil/Babylon*, *Basra*, *Dahuk/Dohuk* (met uitzondering van de districten *Amedi* en *Zakho*), *Kerbala*, *Missan*, *Muthanna*, *Najaf*, *Qadissiya*, *Suleimaniya* met inbegrip van *Halabja*, *Thi-Qar/Dhi-Qar* en *Wassit*.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

d. Ernstige en individuele bedreiging:

Binnen de context van de "glijdende schaal" moet elk geval apart worden beoordeeld, rekening houdend met de aard en de intensiteit van het geweld in de regio, samen met alle persoonlijke omstandigheden die zich voordoen in het geval van de verzoeker. Bepaalde persoonlijke omstandigheden kunnen het risico op willekeurig geweld, evenals de directe en indirecte gevolgen ervan, vergroten. Het is niet haalbaar om op omvattende wijze aan te geven om welke persoonlijke omstandigheden het gaat en hoe deze moeten worden beoordeeld. Hieronder staan wel enkele voorbeelden van omstandigheden die een invloed

kunnen uitoefenen op het vermogen van een persoon om risico's met betrekking tot willekeurig geweld bij een gewapend conflict te beoordelen en/of te vermijden:

- leeftijd,
- gender,
- gezondheidstoestand en handicaps, waaronder mentale gezondheidsproblemen,
- economische situatie,
- kennis van het gebied,
- beroep en/of woonplaats van de verzoeker,
- familieleden of ondersteunend netwerk,
- enz.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

e. **Bedreiging van het leven of de persoon**: Het risico op schade zoals bedoeld in artikel 15, punt c), KR wordt eerder geformuleerd als een "bedreiging voor de persoon of het leven van een burger" dan als een (bedreiging van) een specifieke gewelddaad. Enkele vaak gemelde soorten schade aan het leven of de persoon van burgers in Irak zijn moord, verwonding, ontvoering, vergeldingsgeweld door de strijdkrachten, gedwongen ontheemding, gedwongen rekrutering van minderjarigen, explosieve oorlogsrestanten enz.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

f. **Verband**: De vereiste van een oorzakelijk verband ("als gevolg van") heeft betrekking op het verband tussen het willekeurige geweld en de schade (ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger) en omvat:

- schade die rechtstreeks veroorzaakt wordt door het willekeurige geweld of door daden die gepleegd worden door de actoren in het conflict, *en*
- schade die indirect veroorzaakt wordt door het willekeurige geweld in een gewapend conflict. Indirecte gevolgen worden enkel in overweging genomen tot op zekere hoogte en voor zover er een aantoonbaar verband bestaat met het willekeurige geweld, bijvoorbeeld: wijdverspreid crimineel geweld ten gevolge van de ineenstorting van overheidsinstellingen in het kader van het conflict met Da'esh, vernietiging van de noodzakelijke middelen van bestaan of vernietiging van infrastructuur.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Actoren van bescherming

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021

Artikel 7 KR bepaalt dat bescherming alleen kan worden geboden door:

a. de **staat**;

b. **partijen of organisaties die de staat of een aanzienlijk deel** van zijn grondgebied **beheersen**,

mits zij **bereid en in staat** zijn om bescherming te bieden, die:

doeltreffend en van **niet-tijdelijke aard is**.

In het algemeen wordt dergelijke bescherming geboden wanneer de genoemde actoren redelijke maatregelen tot voorkoming van vervolging of het lijden van ernstige schade treffen, onder andere door de **instelling van een doeltreffend juridisch systeem voor de opsporing**, **gerechtelijke vervolging** en **bestraffing** van handelingen die vervolging of ernstige schade vormen,

en wanneer de verzoeker **toegang tot dergelijke bescherming** heeft.

De Iraakse staat

De aanwezigheid en macht van de Iraakse staat zijn sinds de nederlaag van Da'esh toegenomen. Geconcludeerd kan worden dat de staat, afhankelijk van de individuele omstandigheden van het geval, in staat en bereid kan worden geacht om in **Bagdad** en **Zuid-Irak** bescherming te bieden die voldoet aan de vereisten van artikel 7 KR. In de meeste andere delen van **Noord- en Centraal-Irak**, met inbegrip van de betwiste gebieden, is de capaciteit van de staat beperkt en wordt in het algemeen niet voldaan aan de criteria van artikel 7 KR.

Bij de beoordeling van de beschikbaarheid van bescherming door de staat moet rekening worden gehouden met **individuele omstandigheden**, zoals etniciteit, thuisregio, gender, sociale status, rijkdom, persoonlijke banden, de actor van vervolging en het soort mensenrechtenschendingen.

De Iraakse staat wordt in het algemeen geacht in staat en bereid te zijn bescherming te bieden die voldoet aan de vereisten van artikel 7 KR voor **sjiitische Arabieren in Bagdad en Zuid-Irak**. Dit doet geen afbreuk aan de beoordeling in gevallen waarin bescherming door de staat als gevolg van individuele omstandigheden niet beschikbaar wordt geacht. Voor

soennitische Arabieren wordt de beschikbaarheid van bescherming door de staat als beperkt beschouwd, maar kan deze bescherming in individuele gevallen wel voorhanden zijn.

Bescherming door de staat wordt over het algemeen niet beschikbaar geacht voor **leden van minderheidsreligies en etnische minderheden, Palestijnen, LHBTIQ-personen en slachtoffers van huiselijk, eergerelateerd of gendergerelateerd geweld**, met inbegrip van schadelijke traditionele praktijken zoals gedwongen huwelijken en kindhuwelijken en VGV.

Er zij op gewezen dat indien de actor van vervolging lid van de PMF is en de groep in kwestie als overheidsactor wordt beschouwd, er overeenkomstig overweging 27 KR van wordt uitgegaan dat er geen doeltreffende bescherming beschikbaar is.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

De regionale regering van Koerdistan

In het algemeen wordt de KRG beschouwd als een actor van bescherming die voldoet aan de criteria van artikel 7 KR. In bepaalde individuele omstandigheden – zoals in het geval van personen met vermeende banden met Da'esh, politieke tegenstanders of LHBTIQ-personen, alsook in verband met schadelijke traditionele praktijken en eergerelateerd of huiselijk geweld – is het echter mogelijk dat de KRG niet bereid is bescherming te bieden in de zin van artikel 7 KR.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Partijen of organisaties, inclusief internationale organisaties, die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied beheersen

Er zijn geen dergelijke actoren geïdentificeerd in Irak.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Ingeval er beschermingsbehoeften zijn vastgesteld in het herkomstgebied en indien is vastgesteld dat er geen actor aanwezig is die bescherming kan bieden in de zin van artikel 7 KR, dan kan bij het verdere onderzoek worden overwogen om het binnenlands vluchtalternatief (IPA) toe te passen.

Binnenlands vluchtalternatief

Voor het laatst bijgewerkt in juni 2022

De benodigde onderdelen voor toepassing van artikel 8 KR zijn:

Figuur 4. Binnenlands vluchtalternatief: elementen van de beoordeling

Bij het beoordelen of een IPA kan worden toegepast moet de asielambtenaar voor deze elementen de algemene situatie in het desbetreffende deel van Irak in aanmerking nemen, alsook de individuele omstandigheden van de verzoeker. De bewijslast ligt bij de beslissingsautoriteit, terwijl de verzoeker de verplichting heeft om mee te werken. De verzoeker heeft ook het recht elementen in te dienen om aan te geven dat het IPA niet op hem of haar dient te worden toegepast. Deze elementen moeten door de beslissingsautoriteit worden beoordeeld.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Deel van het land

De richtsnoeren inzake IPA's zijn voornamelijk gericht op de drie steden Bagdad, Basra en Suleimaniya. Het feit dat deze drie steden voor deze gezamenlijke beoordeling zijn gekozen, belet de behandelend ambtenaren niet om de toepassing van een IPA op andere gebieden van Irak te overwegen, mits aan alle criteria is voldaan.

Er moet rekening worden gehouden met de etnisch-religieuze achtergrond van de persoon en de regio waar hij of zij vandaan komt. In het algemeen geldt het volgende:

- Voor personen van **Koerdische etniciteit** zou een IPA kunnen worden overwogen in de KRI.
- Voor **Arabische verzoekers** wordt de toepassing van een IPA beoordeeld met betrekking tot andere delen van Irak.
- In het geval van **etnisch-religieuze minderheden** moet het IPA in de eerste plaats worden beoordeeld met betrekking tot de regio waar hun gemeenschappen zich voornamelijk bevinden.

Bij het uitkiezen van een deel van Irak om te onderzoeken of het IPA daar kan worden toegepast, kan in voorkomend geval ook rekening worden gehouden met bestaande banden met die plaats, zoals eerdere ervaringen en/of de beschikbaarheid van een ondersteunend netwerk.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Veiligheid

Aan het veiligheidscriterium zou zijn voldaan wanneer er geen gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op ernstige schade bestaat, of wanneer bescherming beschikbaar is.

Afwezigheid van vervolging of ernstige schade

Bij de beoordeling dient rekening te worden gehouden met:

- **de algemene veiligheidssituatie**

  De algemene veiligheidssituatie, met name in de steden **Bagdad, Basra en Suleimaniya**, moet worden beoordeeld overeenkomstig de analyse in de afdeling over artikel 15, punt c), KR.

- **de actoren van vervolging of ernstige schade en hun bereik**

  Wanneer de betrokkene vreest voor vervolging of ernstige schade door **overheidsactoren**, dan wordt aangenomen dat er geen binnenlands vluchtalternatief beschikbaar is (bv. in het geval van personen die vermeende banden hebben met Da'esh). In specifieke gevallen waarin het bereik van een bepaalde overheidsactor duidelijk beperkt is tot een bepaald geografisch gebied (bv. de PMF, de KRG, de Peshmerga), kan voor andere delen van Irak aan het veiligheidscriterium worden voldaan.

  Met betrekking tot vervolging of ernstige schade door **Da'esh** moet worden opgemerkt dat de operationele capaciteit van de gewapende groep is afgenomen, maar dat de beweging in bepaalde regio's wel nog steeds actief is.

  In sommige gevallen, wanneer de verzoeker wordt geconfronteerd met vervolging of ernstige schade om redenen die verband houden met de heersende tribale en sociale normen in Irak en de actor van vervolging of ernstige schade de **Iraakse samenleving** in haar geheel is (bv. voor LHBTIQ-personen en bepaalde etnisch-religieuze minderheden), wordt het IPA in het algemeen niet als veilig beschouwd.

Voor bepaalde bijzonder kwetsbare personen, zoals vrouwen en kinderen, wordt er in het algemeen van uitgegaan dat het IPA niet voldoet aan het vereiste van veiligheid als de actor van vervolging of ernstige schade de **(verre) familie, stam of gemeenschap** is (bv. bij fasliya-huwelijken, VGV), rekening houdend met het bereik van deze actoren en het gebrek aan bescherming door de staat.

We wijzen erop dat redelijkerwijze niet kan worden verwacht dat de verzoeker afziet van praktijken die fundamenteel zijn voor zijn of haar identiteit, zoals praktijken met betrekking tot godsdienst of seksuele gerichtheid, om het risico op vervolging of ernstige schade te voorkomen.

Zie hoofdstuk 1. Actoren van vervolging of ernstige schade.

- **of het profiel van de verzoeker als prioritair doelwit en/of als bedreiging door de actor van vervolging of ernstige schade wordt beschouwd**

  De verzoeker kan door zijn of haar profiel een prioritair doelwit zijn voor de staat of voor opstandelingen, waardoor de kans toeneemt dat de actor van vervolging of ernstige schade de verzoeker zal trachten op te sporen op de locatie van het IPA.

- **persoonlijk vijandschap**

  Sommige geschillen in de privésfeer, waaronder geschillen op basis van eer en bloedwraak, kunnen de actor van vervolging of ernstige schade sterken in zijn wil om de verzoeker op te sporen.

- **andere risicoverhogende omstandigheden**

  De informatie in de afdeling over profielen dient te worden gebruikt om deze beoordeling te ondersteunen.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Beschikbaarheid van bescherming tegen vervolging of ernstige schade

Anderzijds kan de behandelend ambtenaar vaststellen dat aan het veiligheidsvereiste is voldaan als de verzoeker toegang heeft tot bescherming tegen vervolging of ernstige schade zoals gedefinieerd in artikel 7 KR in het gebied waar gebruik van het IPA wordt overwogen. Bij vervolging door de staat geldt het vermoeden dat er geen staatsbescherming beschikbaar is.

In de steden Bagdad, Basra en Suleimaniya kan aan het **veiligheidsvereiste** worden voldaan, afhankelijk van het profiel en de individuele omstandigheden van de verzoeker.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Reizen en toegang

Bij de volgende stap moet de asielambtenaar bepalen of de verzoeker het volgende kan doen:

Figuur 5. Reizen en toegang als voorwaarden voor een IPA

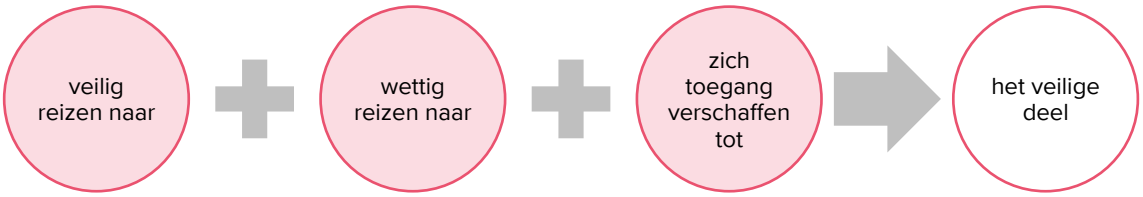

- **Veilig reizen:** Aan het vereiste van veilig reizen wordt in het algemeen geacht te zijn voldaan in de steden Bagdad, Basra en Suleimaniya. Voor sommige profielen, met name in het geval van personen met vermeende banden met Da'esh, moet dit vereiste zorgvuldig op individuele basis worden beoordeeld.

- **Wettig reizen:** Er gelden in beginsel geen wettelijke beperkingen voor Irakezen om in Irak te reizen, ook niet in de steden Bagdad, Basra en Suleimaniya.

- **Zich toegang verschaffen:** Er gelden bepaalde administratieve beperkingen of vereisten voor personen uit gebieden die voorheen in handen waren van Da'esh of uit conflictgebieden om in delen van het land te worden toegelaten. Dat is ook het geval in Bagdad, Basra en Suleimaniya. In deze drie steden gaat het vooral om voorwaarden voor vestiging. Soennitische Arabieren, en in sommige gevallen Turkmenen, worden bijzonder hard getroffen door deze vereisten. Bij de beoordeling of aan het toegangsvereiste kan worden voldaan, moet rekening worden gehouden met de individuele omstandigheden van de verzoeker (etnisch-religieuze achtergrond, plaats van herkomst, identiteitsdocumenten, veiligheidsmachtiging, gezinssituatie, bestaande sociale banden, aanwezigheid van een potentiële gezinshereniger enz.). Individuele gevallen dienen te worden beoordeeld op basis van de meest recente beschikbare COI.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Redelijkheid van vestiging

Volgens artikel 8 KR kan een IPA alleen van toepassing zijn indien van de verzoeker "redelijkerwijs kan worden verwacht dat hij zich vestigt" in het voorgestelde gebied van binnenlandse bescherming.

Algemene situatie

Op basis van de beschikbare informatie over het land van herkomst moeten de volgende elementen worden onderzocht:

- de situatie op het gebied van voedselzekerheid;
- de beschikbaarheid van basisinfrastructuur en -diensten zoals:
  - onderdak en huisvesting,
  - basisgezondheidszorg,
  - hygiëne, met inbegrip van water en sanitaire voorzieningen;
- de beschikbaarheid van elementaire bestaansmiddelen die de toegang tot voedsel, hygiëne en onderdak garanderen, bijvoorbeeld door middel van een baan, bestaande financiële middelen, steun van een netwerk of humanitaire hulp.

De algemene situatie in het betrokken gebied moet worden onderzocht aan de hand van de hierboven beschreven criteria, en mag niet worden vergeleken met de normen in Europa of andere gebieden in het land van herkomst.

Op basis van de beschikbare COI en na een beoordeling aan de hand van bovenstaande factoren hebben wij vastgesteld dat de algemene omstandigheden in Bagdad, Suleimaniya en Basra de redelijkheid om zich in die steden te vestigen niet in de weg staan. Er dient evenwel een zorgvuldige analyse worden verricht, met name bij het beoordelen van de beschikbaarheid van een IPA in Basra. Bij de beoordeling dient rekening te worden gehouden met de individuele omstandigheden van de verzoeker.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Individuele omstandigheden

Naast de algemene situatie in het gebied waar een IPA wordt overwogen, moet bij de beoordeling of het redelijk is dat de verzoeker zich in dat deel van het land vestigt ook rekening worden gehouden met de individuele omstandigheden van de verzoeker, zoals:

- etnisch-religieuze en taalkundige achtergrond,
- burgerlijke documentatie,
- ondersteunend netwerk,
- gezinsstatus,
- leeftijd,
- gender,
- gezondheidstoestand,
- professionele achtergrond, opleiding en financiële middelen,
- enz.

De individuele overwegingen kunnen betrekking hebben op bepaalde kwetsbaarheden van de verzoeker en op de beschikbare overlevingsmechanismen, die van invloed kunnen zijn bij het bepalen in hoeverre het redelijk zou zijn dat de verzoeker zich in een bepaald gebied vestigt. We merken op dat deze factoren niet absoluut zijn en elkaar vaak kunnen kruisen in de situatie van specifieke verzoekers, wat tot andere conclusies over de redelijkheid van het IPA zal leiden.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Conclusies over redelijkheid

De algemene conclusies over de redelijkheid van het IPA voor specifieke profielen van verzoekers zijn gebaseerd op een beoordeling van de algemene situatie in de steden Bagdad, Basra en Suleimaniya en de individuele omstandigheden van dergelijke verzoekers.

Rekening houdend met de etnisch-religieuze achtergrond van de verzoeker zou kunnen worden aangetoond dat een IPA in Bagdad, Basra en Suleimaniya een redelijke optie is voor **gezonde alleenstaande mannen** en **gehuwde paren zonder kinderen** die over identificatiedocumenten beschikken en geen extra kwetsbaarheden vertonen, ook wanneer deze personen niet over een ondersteunend netwerk beschikken. Een binnenlands vluchtalternatief kan ook een redelijke optie zijn voor **gezinnen met kinderen**, zelfs als zij geen ondersteunend netwerk hebben, zolang het belang van het kind naar behoren is beoordeeld.

Hoewel vestiging in de drie voornoemde steden bepaalde ontberingen met zich meebrengt, kan toch worden geconcludeerd dat deze verzoekers in staat zouden zijn om hun fundamentele levensonderhoud, huisvesting, onderdak en hygiëne alsook toegang tot basisgezondheidszorg te waarborgen.

Verzoekers met een **ander profiel** hebben over het algemeen een ondersteunend netwerk nodig in het gebied van het potentiële IPA om in hun

basisbehoeften te voorzien. Aanvullende individuele omstandigheden kunnen echter relevant zijn voor de beoordeling van de redelijkheid van het IPA.

NB: Deze conclusies doen geen afbreuk aan de criteria van veiligheid, reizen en toegang en de individuele omstandigheden van het specifieke geval moeten altijd volledig worden onderzocht.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Uitsluiting

Voor het laatst bijgewerkt in januari 2021
*Kleine updates toegevoegd in juni 2022

Gezien de ernstige gevolgen die uitsluiting voor de betrokkene kan hebben, moeten de uitsluitingsgronden restrictief worden geïnterpreteerd en met de nodige omzichtigheid worden toegepast.

De voorbeelden in dit hoofdstuk zijn niet-limitatief en niet-sluitend. Ieder geval dient op zijn eigen merites te worden beoordeeld.

Toepassing van de uitsluitingsbepalingen is verplicht waar er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat de verzoeker zich schuldig gemaakt heeft aan een of meer relevante daden.

Uitsluiting dient in de volgende gevallen te worden toegepast:

Gronden voor uitsluiting			
Vluchtelingenstatus	• een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid • een ernstig, niet-politieke misdrijf, begaan buiten het land van toevlucht en voordat de betrokkene als vluchteling is toegelaten • handelingen die in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties	**Subsidiaire bescherming**	• een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid • een ernstig misdrijf • handelingen die in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties • een gevaar voor de gemeenschap of de veiligheid van de lidstaat waar de verzoeker zich bevindt • andere misdrijven (onder bepaalde omstandigheden)

Er dient te worden benadrukt dat de bewijslast bij de beslissingsautoriteit ligt. Zij moet de elementen van de respectieve uitsluitingsgronden en de persoonlijke verantwoordelijkheid

van de verzoeker vaststellen, terwijl de verzoeker mee moet blijven werken aan het vaststellen van alle feiten en omstandigheden die voor zijn of haar verzoek relevant zijn.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

In de context van Irak kan het nodig zijn om eventuele uitsluitingsgronden te onderzoeken, vooral in het geval van verzoekers met de volgende profielen (deze lijst is niet-limitatief):

- leden van het Baath-regime, bijvoorbeeld leden van de Baath-partij met een bepaalde rang of op een bepaald niveau, inlichtingendiensten, leden van de militaire, justitiële en administratieve instellingen;
- opstandige en/of extremistische groeperingen (bv. Da'esh, Al Qaida);
- leden van de ISF en de Peshmerga, inlichtingendiensten (bv. *Asayish*) en andere veiligheidsactoren;
- leden van de PMF;
- leden van de PKK;
- leden van Sahwa, een lokale antiterreurbeweging die met de VS heeft samengewerkt om Al Qaida uit Irak te verdrijven;
- personen die betrokken zijn bij stammentwisten.

Misdrijven die door Iraakse verzoekers buiten Irak zijn gepleegd (bv. deelname aan de internationale activiteiten van Da'esh of deelname aan de activiteiten van Iraakse milities in het kader van het conflict in Syrië) kunnen ook leiden tot uitsluitingsoverwegingen.

In de kwalificatierichtlijn is geen termijn vastgelegd voor de toepassing van de uitsluitingsgronden. Verzoekers kunnen worden uitgesloten in verband met gebeurtenissen die zich in het recente en verdere verleden hebben voorgedaan, bijvoorbeeld ten tijde van het regime onder Saddam Hoessein (1968-2003).

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

De volgende afdelingen bieden richtsnoeren voor de mogelijke toepasselijkheid van uitsluitingsgronden in de context van Irak.

Misdrijven tegen de vrede, oorlogsmisdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid

Artikel 12, lid 2, punt a), KR en artikel 17, lid 1, punt a), KR verwijzen naar specifieke ernstige schendingen van het internationaal recht, zoals gedefinieerd in de desbetreffende internationale instrumenten[7].

Er zij op gewezen dat de grond "misdrijf tegen de vrede" zelden voorkomt in asielzaken. Deze grond kan echter wel van belang zijn in het geval van hoge ambtenaren die verantwoordelijk waren voor de invasie van Koeweit.

Schendingen van het internationaal humanitair recht door verschillende partijen in de huidige en vorige conflicten in Irak kunnen neerkomen op oorlogsmisdrijven, zoals het gebruik van verboden wapens, opzettelijke willekeurige aanvallen op burgers enz.

Gemelde misdaden zoals moord, foltering en verkrachting door de verschillende actoren kunnen als misdrijven tegen de menselijkheid worden aangemerkt wanneer zij worden gepleegd als onderdeel van een wijdverbreide en systematische aanval op de burgerbevolking. Misdrijven die in het verleden zijn begaan, bijvoorbeeld in het kader van de militaire campagne Al-Anfal, kunnen ook een reden vormen om uitsluiting te overwegen in verband met "misdrijven tegen de menselijkheid".

Sommige daden die in de huidige conflicten worden waargenomen, zoals buitengerechtelijke executies, foltering en gedwongen verdwijning, kunnen neerkomen op zowel oorlogsmisdrijven als misdrijven tegen de menselijkheid.

Volgens de COI kunnen met name (voormalige) leden van opstandige groepen (bv. Da'esh), veiligheidsactoren (bv. ISF, PMF) en leden van de Baath-partij betrokken zijn geweest bij daden die worden beschouwd als oorlogsmisdrijven en/of misdrijven tegen de menselijkheid. Relevante situaties die in verband met deze uitsluitingsgrond in aanmerking moeten worden genomen, zijn bijvoorbeeld:

- de oorlog tussen Irak en Iran (1980-1988): internationaal gewapend conflict;
- de militaire campagne Al-Anfal (1987-1988);
- de invasie van Koeweit (1990-1991): internationaal gewapend conflict en daaropvolgende opstand;
- de Koerdische burgeroorlog (1995-1998): niet-internationaal gewapend conflict;
- de invasie van Irak (2003): internationaal gewapend conflict;
- het gewapend conflict tussen de ISF en opstandige groepen vanaf 2004: niet-internationaal gewapend conflict;

[7] Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof is in dit verband een bijzonder relevant instrument. Zie ook de bepalingen inzake "ernstige schendingen" in de Verdragen van Genève van 1949 en Aanvullend Protocol I daarbij, gemeenschappelijk artikel 3 en de toepasselijke bepalingen van Aanvullend Protocol II, alsook het Statuut van het Internationaal Straftribunaal voor het voormalige Joegoslavië (ICTY), en het Statuut van het Internationaal Straftribunaal voor Rwanda (ICTR).

- sektarische conflicten/burgeroorlog (na 2003): niet-internationaal gewapend conflict;
- het Da'esh-conflict (2014-heden): niet-internationaal gewapend conflict;
- het conflict tussen Turkije en Irak (2019-heden): internationaal gewapend conflict.

Ernstige (niet-politieke) misdrijven

In de context van Irak is de grond van een "ernstig (niet-politiek) misdrijf" bijzonder relevant vanwege de wijdverbreide criminaliteit. Dit houdt verband met criminele activiteiten van georganiseerde groepen en bendes, alsook met de activiteiten van Da'esh en sommige milities. Deze grond geldt evenwel ook voor ernstige misdrijven die worden gepleegd door personen die geen banden hebben met dergelijke groepen.

Enkele bijzonder relevante voorbeelden van ernstige (niet-politieke) misdrijven zijn ontvoering, afpersing, mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting enz. Zo hebben criminele bendes in Basra geprofiteerd van de ordeloosheid, worden er tegenwoordig meer overvallen, ontvoeringen en moorden gepleegd en is de drugshandel gegroeid.

Geweld tegen vrouwen en kinderen (bijvoorbeeld in de vorm van VGV, huiselijk geweld, eerwraak, gedwongen huwelijken en kindhuwelijken) kan ook een ernstig (niet-politiek) misdrijf vormen.

Sommige ernstige (niet-politieke) misdrijven kunnen verband houden met een gewapend conflict (bijvoorbeeld als zij worden gepleegd om de activiteiten van gewapende groepen te financieren) of kunnen neerkomen op fundamenteel onmenselijke daden die worden gepleegd als onderdeel van een systematische of wijdverbreide aanval op een burgerbevolking, in welk geval zij moeten worden onderzocht op grond van artikel 12, lid 2, punt a)/artikel 17, lid 1, punt a), KR.

Handelingen die in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties

(Voormalig) lidmaatschap van terroristische groeperingen zoals Da'esh en Al Qaida kan aanleiding geven tot de toepassing van relevante overwegingen en een onderzoek vereisen van de activiteiten van de verzoeker overeenkomstig artikel 12, lid 2, punt c), KR/artikel 17, lid 1, punt c), KR, naast de hierboven vermelde overwegingen in artikel 12, lid 2, punt a), KR/artikel 17, lid 1, punt a), KR.

Uitsluiting moet plaatsvinden op basis van een individuele beoordeling van de specifieke feiten in het kader van de activiteiten van de verzoeker binnen die organisatie. De positie van de aanvrager binnen de organisatie zou een relevante overweging vormen en een hoge positie zou een (weerlegbaar) vermoeden van individuele aansprakelijkheid kunnen

rechtvaardigen. Niettemin moeten alle relevante omstandigheden worden onderzocht voordat een besluit tot uitsluiting kan worden genomen.

Wanneer uit de beschikbare informatie blijkt dat er mogelijk sprake is van betrokkenheid bij misdaden tegen de vrede, oorlogsmisdaden of misdaden tegen de menselijkheid, dient de beoordeling te worden verricht in het licht van de uitsluitingsgronden van artikel 12, lid 2, punt a)/artikel 17, lid 1, punt a), KR.

Gevaren voor de gemeenschap of de veiligheid van de lidstaat

Bij onderzoeken van het verzoek om internationale bescherming is de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 17, lid 1, punt d), KR alleen van toepassing op personen die anderszins in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming.

In tegenstelling tot de andere uitsluitingsgronden wordt voor deze bepaling een toekomstgerichte beoordeling van het risico gemaakt. Er wordt bij het onderzoek echter wel rekening gehouden met de vroegere en/of huidige activiteiten van de verzoeker, zoals banden met bepaalde groepen waarvan wordt aangenomen dat ze een gevaar vormen voor de veiligheid van de lidstaten of criminele activiteiten van de verzoeker.

Zie voor meer informatie de gemeenschappelijke analyse.

Afkortingen

COI	Informatie over het land van herkomst
Da'esh	De Islamitische Staat in Irak en de Levant, ook bekend als Islamitische Staat van Irak en Syrië (ISIS) of Islamitische Staat
EU	Europese Unie
EUAA	Asielagentschap van de Europese Unie
HvJ-EU	Hof van Justitie van de Europese Unie
IDP('s)	Intern ontheemde(n)
IPA	Binnenlands vluchtalternatief
ISF	Iraakse veiligheidstroepen
KR (kwalificatierichtlijn)	Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming
KRG	Regionale regering van Koerdistan
KRI	Iraaks Koerdistan – verwijst naar de gouvernementen Dohuk, Erbil en Suleimaniya
LHBTIQ-personen	Personen: ▪ die zich aangetrokken voelen tot personen van hun eigen geslacht (lesbisch, homoseksueel) of welk geslacht dan ook (biseksueel); ▪ van wie de genderidentiteit en/of genderexpressie niet overeenkomen/overeenkomt met het geslacht dat hun bij de geboorte werd toegewezen (transgender, non-binair); ▪ die geboren zijn met geslachtskenmerken die niet onder de typische definitie van mannelijk of vrouwelijk vallen (interseksueel), en ▪ van wie de identiteit niet past in een binaire classificatie van seksualiteit en/of gender (queer).
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
PKK	Koerdische Arbeiderspartij
PMF	Popular Mobilisation Forces
UNAMI	Bijstandsmissie van de Verenigde Naties voor Irak
UNHCR	Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen
VGV	Vrouwelijke genitale verminking/besnijdenis

VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten van Amerika

De uitgebreide gemeenschappelijke analyse die de basis vormt van dit landenrichtsnoer, is in het Engels beschikbaar als e-boek en in pdf-formaat.

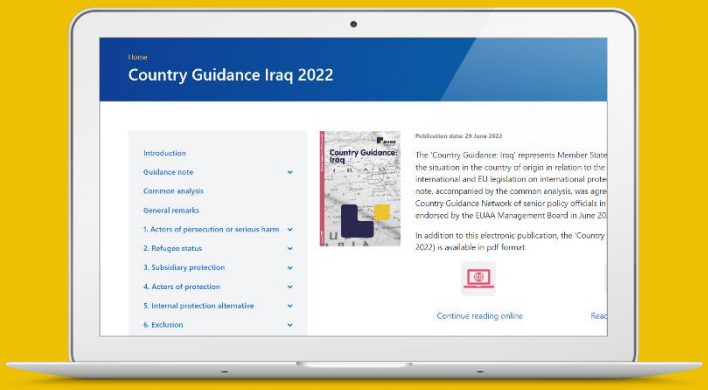

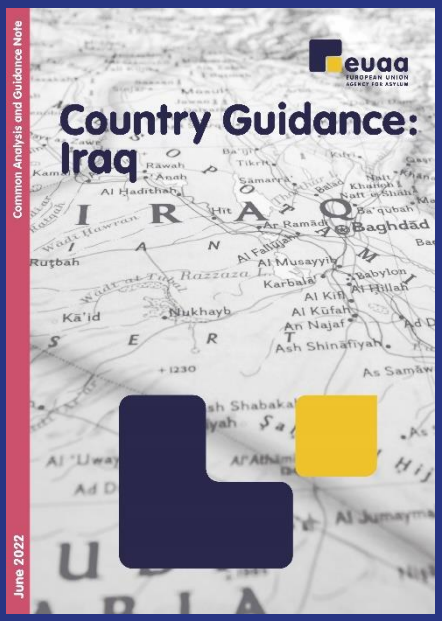

Beide versies zijn beschikbaar op:
https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022

doi: 10.2847/983502

Publications Office
of the European Union

euaa
EUROPEAN UNION
AGENCY FOR ASYLUM